Załącznik Nr 10
do Protokołu Nr XXXVI/18
z dnia 27 września 2018 r.

Sprawozdanie z realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wręczyca Wielka za lata 2014 - 2017

Wręczyca Wielka sierpień 2018r.

I. WPROWADZENIE

Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym (art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).
W związku z tym opracowana została Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wręczyca Wielka na lata 2014 – 2022, która została przyjęta Uchwałą Nr XXXII/333/2014 Rady Gminy Wręczyca Wielka z dnia 18 czerwca 2014 roku. Dokument definiuje istniejące problemy oraz wyznacza cele strategiczne i główne kierunki działań mające na celu zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości życia.
W startegii określono 6 obszarów interwencji i wyznaczono główne kierunki zmian społecznych:

Cel strategiczny I: *Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom*

Cel strategiczny II: *Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży*

Cel strategiczny III: *Tworzenie systemu wsparcia i aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych*

Cel strategiczny IV: *Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie*

Cel strategiczny V: *Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie*

Cel strategiczny VI: *Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego*

Realizację strategii przyjęto na okres 9 lat. Adresatami strategii są mieszkańcy gminy Wręczyca Wielka. Strategia stanowi dokument bazowy, w odniesieniu do którego konstruowane były lokalne programy profilaktyczne i naprawcze oraz projekty z zakresu polityki społecznej.
Niniejsze sprawozdanie dotyczące realizacji Gminnej Strategii Integracji Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wręczyca Wielka w latach 2014 – 2017 zostało opracowane na podstawie sprawozdań przekazanych przez realizatorów poszczególnych działań przez Zespół ds. monitorowania Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wręczyca Wielka za okres od 2014 do 2017 roku powołany Zarządzeniem Nr 14/2018 Wójta Gminy Wręczyca Wielka z dnia 07 lutego 2018 r. W przypadku danych dotyczących organizacji pozarządowych, w sprawozdaniu ujęto wyłącznie te zadania, których realizację dofinansowała gmina.

II. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wręczyca Wielka w latach 2014 – 2017

Założenia polityki społecznej gminy Wręczyca Wielka sformułowane w Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych, zostały ujęte w formie misji „Gmina Wręczyca Wielka dąży do pełnej integracji mieszkańców, stwarza im możliwości rozwoju oraz przeciwdziała zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego". Misja realizowana jest za pośrednictwem sześciu celów strategicznych. Każdemu z celów strategicznych przyporządkowano kierunki działania, które są realizowane poprzez zadania. Cele zostały zdefiniowane zgodnie z zasadą strategicznego podejścia, która polega na koncentracji uwagi na kluczowych obszarach i najważniejszych problemach wymagających interwencji.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. Zapewnienie zagrożonym ubóstwem bezpieczeństwa socjalnego.
3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Cel operacyjny 1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia osób i rodzin. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kłobucku, ze na przestrzeni lat 2014-2017 poziom bezrobocia na terenie Gminy Wręczyca Wielka maleje. W 2014 roku pozostających bez pracy było 960 osób, zaś w 2017 liczba ta zmalała do 561 osób. Wśród pozostających bez pracy większość stanowili mężczyźni. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba bezrobotnych mieszkańców gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku w latach 2014 - 2017

Stan na 31.12.każdego roku	Liczba bezrobotnych			Z liczby bezrobotnych				Stopień nasilenia bezrobocia w %
				Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku				
	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	%	
2014	513	447	960	104	67	171	17,8%	8,8%
2015	459	447	906	76	69	145	16%	7,9%
2016	405	337	742	78	41	119	16%	6,6%
2017	254	307	561	45	51	96	17,1%	5,1%

Opracowano w oparciu o dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kłobucku

Tabela 2. Liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kłobucku różnymi formami wsparcia w latach 2014 – 2017

Formy wsparcia osób bezrobotnych	**Stan wskaźników na 2014 rok**	**Stan wskaźników na 2015 rok**	**Stan wskaźników na 2016 rok**	**Stan wskaźników na 2017 rok**
Liczba osób bezrobotnych w gminie -	960	906	742	561
liczba osób objętych wsparciem przez PUP	305	326	325	342
staże	198	112	166	157
prace interwencyjne	7	12	19	9
roboty publiczne	4	5	4	8

szkolenia	27	18	4	7
prace społecznie użyteczne	18	21	22	12
jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	36	36	24	37
refundacja doposażenia i wyposażenia stanowiska pracy	11	11	12	11
bon na zasiedlenie	1	6	4	11
koszty opieki nad dzieckiem	0	0	2	12
składki KRUS	2	2	0	0
koszy badań lekarskich i psychologicznych	1	1	4	0
Bon szkoleniowy	------	1	5	5
Bon na zatrudnienie	------	1	3	4
Bon stażowy	------	------	18	-----
Refundacja części kosztów na wynagrodzenia dla osób do 30 r.ż.	------	------	28	61
Dofinansowanie wynagrodzenia za bezrobotnego powyżej 50r.ż.	------	------	9	-----
Świadczenie aktywizacyjne	------	------	1	-----

Opracowano w oparciu o dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kłobucku

Ustawa o pomocy społecznej wśród piętnastu powodów udzielania pomocy społecznej osobom i rodzinom, na czwartym miejscu wymienia bezrobocie. Ograniczenie jego skali jest stałym dążeniem publicznych służb zatrudnienia, w tym powiatowych urzędów pracy. Wymienienie bezrobocia wśród głównych przyczyn udzielania pomocy społecznej wymusza w sposób naturalny współpracę powiatowych urzędów pracy z ośrodkami pomocy społecznej. Należy dodać, że pomoc społeczna realizowana jest m.in. w formie świadczeń, których uchylenie nastąpić może w drodze nieuzasadnionej odmowy „podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej przez osobę bezrobotną lub wykonywania prac społecznie użytecznych, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy". Zatem niechętna postawa osoby bezrobotnej wobec wsparcia przez powiatowy urząd pracy pociąga za sobą konsekwencje w postaci zmiany wsparcia świadczonego przez ośrodek pomocy społecznej.

Tabela 3. Liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej w latach 2014 – 2017

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2014r.	2015 r.	2016 r.	2017r.	2014r.	2015 r.	2016 r.	2017r.
Bezrobocie	194	199	155	111	556	542	409	280

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Odzwierciedleniem sytuacji na rynku pracy jest sukcesywny rokroczny spadek liczby **świadczeniobiorców pomocy społecznej**. W roku 2017 liczba rodzin objętych pomocą w porównaniu do roku 2014 spadła o 42,78 %.

Tabela 4. Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą w formie zasiłków okresowych w 2015 r.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Średnia kwota zasiłku
Zasiłki okresowe - ogółem	141	588	177.502,47	134	365	301,87
w tym: z tytułu bezrobocia	111	473	148.845,94	107	292	314,68

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą w formie zasiłków okresowych w 2016 r.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Średnia kwota zasiłku
Zasiłki okresowe - ogółem	125	458	150.856,36	121	287	329,38
w tym: z tytułu bezrobocia	97	355	130.278,96	95	228	366,99

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą w formie zasiłków okresowych w 2017 r.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Średnia kwota zasiłku
Zasiłki okresowe - ogółem	122	496	126.186,81	121	259	254,41
w tym: z tytułu bezrobocia	63	273	91.957,80	62	158	336,84

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Ustawa o pomocy społecznej jako zadanie gminy wskazuje współpracę z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.
W latach 2014 – 2017 GOPS we Wręczycy Wielkiej podejmował współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Kłobucku w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac społecznie – użytecznych. Powiatowy Urząd Pracy systematycznie przesyła bieżące oferty pracy, które wywieszane są na tablicy informacyjnej Ośrodka Pomocy Społecznej.

W ramach działań zmierzających do wsparcia bezrobotnych i poszukujących pracy, szczególnie istotną rolę pełniły takie formy pomocy jak realizacja pracy socjalnej oraz poradnictwa specjalistycznego, organizowanie prac społecznie użytecznych dla bezrobotnych, działania informacyjne.
W celu aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych pracownicy socjalni GOPS-u udzielali informacji o instrumentach rynku pracy, kierowali do doradcy zawodowego oraz na kursy organizowane przez PUP, a także mobilizowali klientów do aktywności zawodowej, zawierając kontrakty socjalne, w ramach których klienci zobowiązani byli do prowadzenia kart aktywności zawodowej. Pracownicy socjalni motywowali podopiecznych pozostających bez pracy do rejestracji w PUP Kłobuck i podjęcia zatrudnienia, pomagali w kompletowaniu dokumentów aplikacyjnych.

Wprowadzony od dnia 1 listopada 2005r. nowy instrument aktywizacji społeczno-zawodowej, którym są prace społecznie użyteczne stanowi istotny element aktywnych form pomocy na rzecz osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, które nie uzyskują zasiłku dla bezrobotnych oraz korzystają ze świadczeń pomocy społecznej. Prace społecznie użyteczne stanowiły pierwszy etap w reintegracji społeczno - zawodowej beneficjentów pomocy społecznej. Prace społecznie – użyteczne organizowane były w Urzędzie Gminy, Gminnym Ośrodku Kultury i w szkołach.

W ramach organizacji prac społecznie użytecznych Ośrodek realizował następujące zadania:

1. Rekrutacja oraz kierowanie osób do Powiatowego Urzędu Pracy w Kłobucku, celem otrzymania skierowania do wykonywania prac społecznie użytecznych.
2. Wypłata należnych świadczeń z tytułu wykonywania niniejszych prac.
3. Współpraca z instytucjami i organizacjami, w których realizowane są prace społecznie użyteczne.

Świadczenia dla osób wykonujących prace społecznie użyteczne wypłacane są z budżetu Ośrodka, a następnie refundowane w 60% przez Powiatowy Urząd Pracy w Kłobucku.

Osoby bezrobotne pracowały w wymiarze 10 godzin tygodniowo, tj. maksymalnie 40 godzin miesięcznie.
Osoba wykonująca prace społecznie użyteczne zachowuje status osoby bezrobotnej w trakcie wykonywania prac. Bezrobotni są objęci ubezpieczeniem zdrowotnym w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku.
Pomimo, że realizowane działania w trybie prac społecznie użytecznych nie dają wysokiej efektywności w postaci podjęcia stałego zatrudnienia po zakończeniu działania przez podmiot, na rzecz którego świadczona jest praca, to ze społecznego punktu widzenia dają niewymierne korzyści, m. in. przerywają bezczynność zawodową i mobilizują do kształtowania pożądanego stosunku do pracy. Wielu klientów GOPS zgłasza corocznie gotowość do wykonywania prac społecznie użytecznych. Są to osoby, które mają trudności w podjęciu stałej pracy, w szczególności ze względu na wiek lub brak wykształcenia.

Tabela 7. Realizacja prac społecznie – użytecznych w latach 2014 - 2017

Rok	**Liczba osób uczestniczących w pracach społecznie - użytecznych**	**Koszt organizacji prac społecznie – użytecznych z tego:**	
		Środki z PUP	**Środki z budżetu gminy**
2014	18	20.321,31 zł.	13.547,54 zł
2015	21	20.203,02 zł.	13.468,68 zł
2016	22	17.143,65 zł.	11.429,10 zł
2017	12	17.129,07 zł.	11.419,38 zł

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Realizacja projektu partnerskiego „Aktywna Integracja powiatu kłobuckiego"

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Wręczycy Wielkiej w latach 2016 – 2017 brał czynny udział jako Partner w projekcje dofinansowywanym z Funduszy Europejskich „Aktywna Integracja Powiatu Kłobuckiego".
Projekt był realizowany przez Powiat Kłobucki w partnerstwie z gminami Kłobuck, Panki, Krzepice, Lipie, Miedźno, Wręczyca Wielka, Przystajń i Opatów. Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IX. Włączenie społeczne, Działanie 9.1. Aktywna integracja, Poddziałanie 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Projekt miał na celu wzrost zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych, niepełnosprawnych.
Za zarządzanie partnerstwem, rozwiązywanie problemów odpowiadała Grupa Sterująca, w skład której wchodzili przedstawiciele wszystkich realizatorów oraz konsultant.
Udzielanie wsparcia poprzedziła analiza potrzeb i oczekiwań oraz obszarów funkcjonowania społeczno-zawodowego. Z analizy wynikała potrzeba zastosowania poszczególnych form aktywizacji np.: społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej, zawodowej. Celem udzielanego wsparcia było w szczególności podniesienie kompetencji psychospołecznych, umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, integracja społeczna.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Wręczycy Wielkiej w 2016 roku wytypował do projektu 22 osoby. Z doradztwa zawodowego i doradztwa psychologicznego skorzystało 15 osób, z tego 11 osób zostało zakwalifikowanych do udziału w Projekcie.
W 2016 roku 2 osoby zakończyły udział w projekcie, w tym:
- 1 osoba podjęła zatrudnienie po otrzymanym wsparciu w ramach projektu (osiągnięty został wskaźnik zatrudnienia),
- 1 osoba zrezygnowała z udziału w projekcie z przyczyn osobistych.

W 2017 roku w Projekcie udział brało 9 osób.

Uczestnicy Projektu wzięli udział w niżej wymienionych działaniach:
warsztaty z zakresu:
- techniki skutecznej komunikacji - 5
- asertywność i rozwiązywanie konfliktów – 8
- efektywne zarządzanie sobą w czasie - 3
- umiejętności rozwijające kompetencje wychowawcze rodziców i opiekunów - 2
- radzenie sobie ze stresem - 9
- elementy wizażu i stylizacji – 6
- ekonomia gospodarstwa domowego oraz zasad prowadzenia budżetu domowego - 6
- umiejętność samodzielnego załatwiania spraw urzędniczych - 3

treningi z zakresu:
- podnoszenia kompetencji zawodowych – 9 osób

konsultacje psychoterapeutyczne – 1 osoba

kursy:
- kurs bukieciarstwa i florystyki - 2
- kurs prawa jazdy kat. B - 4
- kurs kucharza małej gastronomii - 1

- kurs obsługi kasy fiskalnej i terminali kart płatniczych - 3
- kurs krawiectwa (kroju i szycia) - 1
- kurs sprzątania z obsługą maszyn sprzątających - 2
- kurs opiekuna nad osobami zależnymi (osobami starszymi, niepełnosprawnymi i dziećmi) - 1
- kurs pracownika utrzymania terenów zielonych - 1
- kurs kosmetyczny ze stylizacją paznokci - 1
- kurs cukiernictwa - 1

Uczestnicy Projektu objęci byli również pomocą finansowa w postaci zasiłków celowych. Wydatki na zasiłki celowe dla uczestników Projektu wyniosły w 2017 roku - 16.000,00 zł.

Cel operacyjny 2. Zapewnienie zagrożonym ubóstwem bezpieczeństwa socjalnego.

Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Podstawową przesłanką do uzyskania przez osoby i rodziny wsparcia w ramach pomocy społecznej jest trudna sytuacja życiowa i brak możliwości jej pokonania mimo uprzedniego wykorzystania własnych środków, możliwości i uprawnień. Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka odbywa się poprzez realizację świadczeń pomocy społecznej, podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem poprzez realizację pracy socjalnej i poradnictwa, udzielenie pomocy w formie świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych (od 1 kwietnia 2016r.), funduszu alimentacyjnego, prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych oraz w oparciu o inne ustawy i programy.

Świadczenia z pomocy społecznej

Świadczenia o charakterze doraźnym, z którymi co do zasady kojarzona jest instytucjonalna pomoc społeczna, chociaż nie stanowią kluczowej formy pomocy z punktu widzenia kompleksowego wsparcia klientów, są nieodzownym elementem tego systemu, realnie wspierając klientów w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb i umożliwiając im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje pomoc w formie finansowej m.in.: wypłaty świadczeń (zasiłków: celowych, stałych, okresowych) i niefinansowej m.in.: pracy socjalnej, posiłków, zapewnienie pomocy rzeczowej dla rodzin, pomoc w dożywianiu dzieci w szkole, usług opiekuńczych, objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym, skierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt w domu,
Kryterium dla osoby samotnej do 30 września 2015r. wynosiło 542 zł, dla osoby w rodzinie 456 zł.
Od 1 października 2015r. wzrosło kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej. Kryterium dla osoby samotnej wynosi 634,00 zł, a dla osoby w rodzinie – 514,00 zł.
Środki na realizację świadczeń pochodziły z budżetu państwa oraz z budżetu gminy.

Liczba osób i rodzin korzystających z różnego rodzaju wsparcia w ramach pomocy społecznej sukcesywnie maleje, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2014 -2017

	Liczba osób którym przyznano świadczenia				Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych /bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania	599	592	495	416	476	368	337	296	1.258	929	797	628
w tym: **świadczenia pieniężne**	308	317	278	249	294	297	262	239	729	706	565	503
świadczenia niepieniężne	297	285	226	179	168	172	143	125	634	615	479	368
Pomoc udzielona w ramach pracy socjalnej - ogółem	x	x	x	x	476	505	337	391	1.258	1303	959	820
w tym: wyłącznie w ramach pracy socjalnej	x	x	x	x	110	151	103	109	295	386	286	314
Praca socjalna w oparciu o kontrakt socjalny	x	x	x	x	Liczba kontraktów socjalnych				Liczba osób objęta kontraktami socjalnymi			
					50	47	59	41	137	49	53	41

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Populacja rodzin, korzystających z pomocy społecznej jest zróżnicowana. Różnorodność dotyczy zarówno struktury wiekowej beneficjentów, liczebności gospodarstw domowych, typów rodzin, jak również obszarów problemowych rodziny.
Typy rodzin objętych pomocą społeczną prezentuje poniższa tabela.

Tabela 9. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2014 – 2017

	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinie			
	2014r.	**2015 r.**	**2016 r.**	**2017r.**	**2014r.**	**2015 r.**	**2016 r.**	**2017r.**
Rodziny ogółem	366	519	451	417	963	1364	1113	875
o liczbie osób: 1	146	178	180	236	146	178	180	236
2	48	89	81	48	96	178	162	96
3	56	93	72	48	168	279	216	144

4	60	97	67	46	240	388	268	184
5	34	43	35	29	170	215	175	145
6 i więcej	22	19	16	10	143	126	112	70
W tym: rodziny z dziećmi ogółem	190	255	192	143	755	971	740	551
o liczbie dzieci: 1	63	88	71	47	146	236	206	129
2	65	103	73	57	244	395	277	214
3	41	47	37	30	196	226	181	145
4	13	9	5	4	79	54	30	23
5	6	6	4	2	42	42	28	14
6	0	0	0	1	0	0	0	8
7 i więcej	2	2	2	2	18	18	18	18
Rodziny niepełne ogółem	46	63	53	40	131	177	151	125
o liczbie dzieci: 1	19	29	22	13	38	60	44	26
2	17	22	22	18	52	68	68	55
3	10	12	7	7	41	49	28	30
4 i więcej	0	0	2	2	0	0	11	14
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	61	124	104	69	147	251	179	118
o liczbie osób: 1	24	58	66	41	24	58	66	41
2	15	34	21	14	30	68	42	28
3	6	15	6	10	18	45	18	30
4 i więcej	16	17	11	4	75	80	53	19

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Na podstawie ustawy o pomocy społecznej, świadczeń z pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Jak wynika z tabeli przedstawionej poniżej w latach 2014 - 2017 najczęściej występującym powodem korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie i długotrwała choroba.

Rodziny mogą korzystać z pomocy i wsparcia z powodu różnych przesłanek jednocześnie, dlatego w prezentowanej tabeli nie należy sumować ilości osób przy wyliczaniu łącznej liczby

korzystających. Np. ta sama rodzina jest ujęta w tabeli w pozycjach ubóstwo, bezrobocie i długotrwała choroba.

Tabela 10. Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2014 – 2017

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2014	2015	2016	2017	2014r.	2015	2016	2017
Ubóstwo	260	259	220	`190	671	623	466	395
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	7	7	8	9	10	7	8	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa	67	70	52	41	306	317	247	192
Bezrobocie	194	199	155	111	566	542	409	280
Niepełnosprawność	175	164	170	156	415	374	354	278
Długotrwała choroba	151	146	149	170	356	317	300	303
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	72	55	11	20	288	210	50	88
w tym: rodziny niepełne	47	37	4	9	141	101	12	25
rodziny wielodzietne	27	19	3	10	155	113	23	60
Przemoc w rodzinie	12	15	14	7	48	50	51	23
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	36	44	36	29	101	104	78	70
Narkomania	1	1	1	1	1	1	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	9	9	7	5	13	17	13	8
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniająca	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	2	1	3	2	6	2	12	3
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	7	0	0	0	25
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Formy udzielanej pomocy

Zasiłek stały

Spośród świadczeń pieniężnych najistotniejszą rolę, pełniły zasiłki stałe finansowane z dotacji celowej.
Zasiłek stały, wspierał osoby niezdolne do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, pozostające w ubóstwie. To obligatoryjne świadczenie, przysługuje osobie niepełnosprawnej, która posiada co najmniej umiarkowany stopień niepełnosprawności, a także nie posiada uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Dodatkowym warunkiem jest wysokość posiadanych dochodów, która ma wpływ na kwotę przyznawanego świadczenia. Za osoby, mające ustalone uprawnienie do zasiłku stałego i nie posiadające innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego, ośrodek opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne, które stanowiły gwarancję uzyskania świadczeń zdrowotnych z Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 11. Przyznana pomoc w formie zasiłków stałych w latach 2014 – 2017

Rok	Zasiłki stałe					
	Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Średnia kwota zasiłku
2014	92	895	385.198,11	92	142	430,38
2015	94	925	418.883,19	91	135	452,85
2016	93	952	456.545,05	90	135	479,56
2017	97	945	465.608,53	95	133	492.71

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Jak wynika z powyższego zestawienia, liczba osób korzystających z zasiłków stałych utrzymuje się na podobnym poziomie, wzrosła natomiast liczba udzielonych świadczeń oraz wydatki na wypłatę zasiłków stałych.

Zasiłki okresowe

Zasiłki okresowe to zadanie własne, dofinansowane ze środków budżetu państwa. Świadczenie przysługuje osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego, w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego

Tabela 12. Przyznana pomoc w formie zasiłków okresowych

Rok	Zasiłek okresowy					
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Średnia kwota zasiłku
2014	119	519	156.649,67	117	318	301,82
2015	141	588	177.502,47	134	365	301,87
2016	125	458	150.856,36	121	287	329,38
2017	122	496	126.186,81	121	259	254,41

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Zasiłki celowe

Ważnym instrumentem finansowego wsparcia rodzin w latach 2014 - 2017 pozostawał zasiłek celowy. Zasiłki celowe to zadanie własne o charakterze obowiązkowym. Świadczenie przeznaczone jest na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, przede wszystkim na zakup żywności, zakup leków, zakup odzieży i obuwia, opłatę czynszu, opłatę kosztów energii i gazu, zakup niezbędnych artykułów użytku domowego.
Zasiłek celowy specjalny przyznawany jest w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe.

Tabela 13. Realizacja zasiłków celowych

Rok	Zasiłki celowe			
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2014	258	91.790	253	664
2015	266	194.711	252	627
2016	222	161.130,00	215	466
2017	214	219.406	212	460

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Realizacja Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania"

Ośrodek w latach 2014 - 2017 wykonywał zadania wynikające z Programu poprzez zapewnienie posiłku dla dzieci w przedszkolach i szkołach oraz w formie zasiłków celowych na zakup żywności.

Tabela 14. Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" - Pomoc w formie zasiłku celowego w latach 2014 - 2017

	Zasiłek celowy			
	2014	2015	2016	2017
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	188	190	155	168
Liczba rodzin	186	181	149	166
Liczba osób w rodzinach	545	504	361	390
Liczba świadczeń	407	338	265	345
Koszt świadczeń	116.590	102.674,80	77.680,00	101.951,70
Z tego: - środki własne gminy	41.736	37.668,70	29.639,50	37.652,50
- dotacja	74.854	65.006,10	45.040,50	64.299,20
Koszt jednego świadczenia	286,46	303,77	281,82	295,51

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

W latach 2014 - 2017 Ośrodek realizował zadania wynikające z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Pomoc w ramach Programu kierowana była do osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie/rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych (posiłków) i trafia do ograniczonej liczby osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji (określonej przesłankami z art. 7 ustawy o pomocy społecznej oraz poziomem dochodów odniesionych do procentowej wartości odpowiedniego kryterium dochodowego określonego w tej ustawie), stanowiąc systematyczne wsparcie. Pomoc w postaci artykułów spożywczych przekazywana jest potrzebującym bezpłatnie.

Tabela 15. Realizacja Programu FEAD w latach 2014 - 2017

Rok	Ilość wydanych produktów	Wartość wydanych produktów
2014	7.295,60 kg	24.621,44 zł
2015	62.347,89 kg	175.639,46 zł
2016	38.569,70 kg	133.574,62 zł
2017	35.705,45 kg	167.712,81 zł
Ogółem:	**143.918,64 kg**	**501.548,33 zł**

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Pracownicy socjalni wydawali skierowania dla osób zakwalifikowanych do pomocy żywnościowej, prowadzili ewidencję wydawanych kart, indywidualne karty asortymentowe oraz pokwitowania odbioru wydanej żywności. Co miesiąc sporządzali sprawozdanie z wydanych produktów żywnościowych.
Po zakończeniu realizacji programu sporządzano rozliczenie z realizacji Programu, które przekazano do Częstochowskiego Banku Żywności.

Wsparcie osób i rodzin pracą socjalną

Praca socjalna to działania podejmowane przez pracowników socjalnych, skierowane na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi.
Polega przede wszystkim na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osób oraz na pomocy w uzyskaniu dla tych osób poradnictwa i wsparcia w rozwiązywaniu problemów w powołanych do tego instytucjach i organizacjach pozarządowych oraz wspieraniu w uzyskiwaniu pomocy. Praca socjalna świadczona jest bez względu na posiadany dochód.

Pracownicy socjalni podejmują działania w tych obszarach funkcjonowania, w których osoba/rodzina napotyka trudności, których nie jest w stanie samodzielnie pokonać i wymaga wsparcia np. w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, prowadzeniu gospodarstwa domowego, podtrzymaniu zdrowia, zdobyciu pracy, kontaktach z otoczeniem.
Najwięcej działań zostało podjętych w obszarze funkcjonowania rodziny tj. relacji w rodzinie, realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej, funkcjonowania rodziny w środowisku oraz

funkcjonowania osoby tj. relacji osoby z niepozostającymi we wspólnym gospodarstwie domowym członkami rodziny, w tym rodziną mieszkającą oddzielnie, funkcjonowania osoby w środowisku.
Praca socjalna wymaga elastycznego dostosowywania struktur środowiskowych służb socjalnych do stale zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych. Odpowiada zarówno na nagłe sytuacje kryzysowe, jak i na codzienne osobiste i społeczne problemy.
Celem pracy socjalnej jest doprowadzenie do osiągnięcia stanu, w którym osoby objęte wsparciem będą mogły samodzielnie funkcjonować w społeczności lokalnej oraz prawidłowo wypełniać role społeczne.

W praktyce działania pracowników socjalnych sprowadzają się m.in. do utrzymywania stałego kontaktu z klientami, prowadzenia rozmów motywujących i wspierających, wskazywaniu możliwości rozwiązywania własnych problemów, ale także kierowania do zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności, pomoc w napisaniu pism urzędowych lub występowanie do sądu o ustalenie alimentów czy skierowanie klienta do domu pomocy społecznej bez jego zgody, pomoc w załatwianiu innych świadczeń należnych z tytułu zabezpieczenia społecznego (świadczenia emerytalno-rentowe, zasiłki, alimenty itp.), pomoc w załatwieniu różnych spraw urzędowych, poszukiwanie pomocy w ofercie organizacji pozarządowych, organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

Ponadto corocznie w okresie jesienno – zimowym pracownicy socjalni często przy współpracy z dzielnicowymi monitorują środowiska zagrożone skutkami zimy (osoby samotne, schorowane, uzależnione od alkoholu, bezdomne). W ramach tych działań rozpoznawane są potrzeby osób bądź rodzin w zakresie zabezpieczenia przed zimą i udzielana pomoc w formie zakupu opału, żywności, ciepłej odzieży.
Praca socjalna prowadzona była również w oparciu o kontrakt socjalny. Kontrakty zawierane są przede wszystkim z osobami, których problemy socjalne mają długotrwały charakter, a wyeliminowanie ich przyczyn nie jest możliwe bez udziału zainteresowanych.

Tabela 16. Realizacja pracy socjalnej w latach 2014 - 2017

	Liczba osób którym przyznano świadczenia decyzją				**Liczba rodzin**				**Liczba osób w rodzinach**			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Pomoc udzielona w ramach pracy socjalnej - ogółem	x	x	x	x	476	505	337	391	1.258	1303	959	820
w tym: wyłącznie w ramach pracy socjalnej	x	x	x	x	110	151	103	109	295	386	286	314
Praca socjalna w oparciu o kontrakt socjalny	x	x	x	x	Liczba kontraktów socjalnych				Liczba osób objęta kontraktami socjalnymi			
					50	47	59	41	137	49	53	41

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Cel operacyjny 3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym

Pomoc osobom bezdomnym jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym.
Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej - osobą bezdomną jest osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba

niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.
Pomocy osobom bezdomnym udziela ta gmina, na terenie której osoba ubiegająca się o pomoc na stałe przebywa lub gmina ostatniego zameldowania na pobyt stały. W monitorowanie problemu bezdomności w gminie zaangażowany jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Komisariat Policji. W okresie sprawozdawczym gmina brała udział w ogólnopolskim badaniu liczby osób bezdomnych zarządzonym przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej tj. w nocy 21/22 stycznia 2015 roku oraz w nocy z 8 na 9 lutego 2017 r.
Skala bezdomności w Gminie Wręczyca Wielka od lat utrzymuje się na podobnym poziomie, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 17. Liczba osób bezdomnych objęta pomocą społeczną w latach 2014 - 2017

Powód trudnej sytuacji życiowej	**Liczba rodzin**				**Liczba osób w rodzinach**			
	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017r.
Bezdomność	**7**	**7**	**8**	**6**	10	7	8	6

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Zdiagnozowane powody bezdomności to: rozpad rodziny, uzależnienie od alkoholu, powrót z zakładu karnego bez możliwości zamieszkania, brak stałych dochodów, przemoc w rodzinie.
Pomoc dla osób bezdomnych obejmuje działania ośrodka w kierunku zapewnienia schronienia, posiłku, ubrania a także aktywizację bezdomnych w przełamywaniu utrwalonej bezradności w celu odzyskania poczucia własnej godności i społecznego szacunku. Osoby bezdomne, mające orzeczony umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności i nie posiadające dochodu objęte są pomocą w formie zasiłków stałych.

Tabela 18. Formy udzielenia pomocy osobom bezdomnym w latach 2014 - 2017

L.p.	**Forma pomocy**	**Ilość osób objętych pomocą**				**Koszt udzielonej pomocy**			
		2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
1.	**Opłacenie pobytu w przytulisku w Mariance Rędzińskiej**	0	1	0	0	-----	384,70	---	---
2.	**Opłacenie pobytu w Centrum Pomocy Panaceum w Radomsku**	1	0	1	0	1.435,90	---	660,00	---
3.	**Opłacenie pobytu w Ośrodku Opiekuńczo – Resocjalizacyjnym w Gdańsku**	1	0	0	0	2.424,00	---	---	----
4.	**Opłacenie pobytu w Centrum Pomocy Bliźniemu w Klizinie**	2	3	3	6	419,40	4.320,34	9.908,40	6.803,60
5.	**Opłacenie pobytu w Przytulisku dla kobiet „Oaza" w Częstochowie**	4	0	0	0	4.575,00	---	---	---
	Ogółem opłata za pobyt w placówkach dla osób	---	---	---	---	*8.854,30*	*4.705,04*	*10.568,40*	*6.803,60*

	bezdomnych								
6.	**Zasiłki stałe**	4	5	1	3	16.354,32	21.255,70	7.248,00	15.570,00
7.	**Zasiłki okresowe**	0	0	1	1	---	---	634,00	2.853,00
8.	**Zasiłki celowe**	4	4	1	4	2.080,99	1.397,62	460,00	2.088,50
9.	**Pomoc w naturze, w tym pomoc żywnościowa w ramach programu PEAD/FEAD**	1	3	1	3	x	x	x	x
10.	**Świadczenia zdrowotne**	3	0	1	0	x	x	x	x
11.	**Praca socjalna**	3	1	3	6	x	x	x	x
	Pomoc udzielona osobom bezdomnym ogółem:					**27.289,61**	**27.358,36**	**18.910,40**	**27.315,10**

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Pracownicy socjalni są w stałym kontakcie z osobami bezdomnymi, jak również służbą zdrowia i policją. Pracownicy socjalni udzielają specjalistycznego poradnictwa, informują o przysługujących formach pomocy, motywują do podejmowania działań w kierunku przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej poprzez mobilizowanie do aktywności zawodowej, odbudowywania więzi rodzinnych, dbałości o higienę osobistą i wygląd zewnętrzny oraz zachęcają do leczenia odwykowego. Ponadto we współpracy z Policją podejmowali działania prewencyjne poprzez monitorowanie miejsc przebywania osób bezdomnych, wzmożone w okresie jesienno – zimowym. Podopieczni przebywający w miejscach niemieszkalnych na terenie gminy, informowani byli na bieżąco o formach pomocy i zasadach jej udzielania, o zagrożeniach wynikających z nadużywania alkoholu oraz zachęcani do skorzystania ze schronienia w placówkach pomocowych.

Cel strategiczny II: Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Cel operacyjny 1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania

Liczbę rodzin z dziećmi objętych świadczeniami rodzinnymi (z wyłączeniem świadczeń opiekuńczych, związanych z niepełnosprawnością), tj. zasiłków rodzinnych z dodatkami i jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, a także świadczeniami z funduszu alimentacyjnego i postępowaniami wobec dłużników alimentacyjnych, przedstawiono w poniższych tabelach.

Świadczenia rodzinne

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków rodzinnych i przysługujących dodatków oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest zadaniem zleconym gminie, których realizację reguluje ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom

uprawnionym do alimentów. Od 1 kwietnia 2016 roku Dział realizuje również zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.
Powyższe świadczenia wypłacane są ze środków z dotacji z budżetu państwa.

Tabela 19. Liczba przyjętych wniosków na świadczenia rodzinne

	Liczba wniosków			
	2014	**2015**	**2016**	**2017**
Wnioski przyjęte na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami oraz wnioski uzupełniające	867	755	1085	1164
Wnioski przyjęte na jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka	130	127	136	144
Razem przyjęte wnioski	**997**	**882**	**1.221**	**1.308**

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Tabela 20. Wydatki na realizację świadczeń rodzinnych w zestawieniu za lata 2014 – 2017

Lp.	**Rodzaj świadczenia**	**Wydatki (w zł)**			
		2014r.	**2015r.**	**2016r.**	**2017r.**
1.	Zasiłki rodzinne	1 408 459,00	1 348 668,00	1 675 371,38	1.705.590,00
2.	Dodatki do zasiłku rodzinnego w tym z tytułu:	678.560,80	661.569,20	792 107,69	828.901,00
2.1	Urodzenia dziecka	66.000,00	67.000,00	68 000,00	89.000,00
2.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	186.000,80	180.614,20	246 703,60	253.479,00
2.3	Samotnego wychowywania dziecka	64.800,00	62.860,00	68 706,88	88.757,00
2.4	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	53.780,00	59.200,00	74 660,00	68.820,00
2.5	Rozpoczęcia roku szkolnego	89.600,00	83.800,00	91 617,96	81.000,00
2.6	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	111.900,00	109.185,00	134 484,25	136.300,00
2.7	Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	106,408,00	98.910,00	107 935,00	111.545,00
	Ogółem zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	2 087 019,80	2 010 237,20	2 467 479,07	2 534 491,00
3.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	135.000,00	130.000,00	122 000,00	145.000,00
4.	Świadczenie rodzicielskie	--------	-------	246 084,96	403.156,68
	Razem wszystkie świadczenia	**2 222 019,80**	**2 140 237,20**	**2 835 564,03**	**3 082 47.68**

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

1 stycznia 2016 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych, która wprowadziła zasadę „złotówka za złotówkę".
Zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych, przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń rodzinnych (674 zł na osobę w rodzinie lub 764 zł dla rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem) nie oznacza utraty zasiłku.
Rodziny, które przekroczą próg dochodowy nie tracą prawa do świadczeń rodzinnych. Dzięki wprowadzeniu zasady "złotówka za złotówkę" ich świadczenia są stopniowo obniżane wraz ze wzrostem dochodów. Dotychczas, gdy rodzina przekroczyła próg dochodowy (674,00 zł na osobę w rodzinie lub 764,00 zł dla rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem), traciła prawo do świadczeń rodzinnych. Dzięki wprowadzeniu zmian świadczenia nie są odbierane po przekroczeniu progu, ale stopniowo obniżane wraz ze wzrostem dochodu. Za każde przekroczenie progu o 1,00 zł, łączna kwota świadczeń przysługujących rodzinie jest pomniejszana o 1,00 zł.
Zmiany dotyczą zasiłku rodzinnego i dodatków do niego: becikowego, z tytułu samotnej opieki nad dzieckiem, korzystania z urlopu wychowawczego, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji niepełnosprawnego dziecka, rozpoczęcia roku szkolnego, nauki dziecka poza miejscem zamieszkania.

Tabela 21. Realizacja świadczeń rodzinnych w zestawieniu za lata 2016 – 2017 w zakresie świadczeń ustalonych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy (tzw. złotówka za złotówkę).

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń		Wydatki (w zł)	
		2016r.	2017r.	2016r.	2017r.
1.	Zasiłki rodzinne	628	1.191	43.140,97	78.056,38
2.	Dodatki do zasiłku rodzinnego w tym z tytułu:				
2.1	Urodzenia dziecka	13	50	842,47	2.762,95
2.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	32	43	8.719,04	9.722,74
2.3	Samotnego wychowywania dziecka	38	72	4.047,95	8.563,31
2.4	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	36	84	2.056,56	4.621,28
2.5	Rozpoczęcia roku szkolnego	495	905	2.491,04	4.061,91
2.6	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	167	211	3.203,83	5.885,95
2.7	Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	44	64	1.663,23	3.195,94
	Ogółem zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	1 453	2.620	66.165,09	116.870,46

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Świadczenia wypłacane z funduszu alimentacyjnego

Świadczenia funduszu alimentacyjnego to rodzaj finansowego wsparcia, kierowany do rodzin, w których dzieci pomimo zasądzonych od rodzica wyrokiem sądu alimentów, są ich pozbawione z powodu bezskuteczności egzekucji sądowej. W takich okolicznościach państwo zastępczo wypłaca osobom uprawnionym świadczenia pieniężne w wysokości zgodnej z wyrokiem sądowym, nie więcej jednak niż 500 zł na dziecko. Ustalenie prawa do świadczenia oraz jego wypłata następuje na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela.
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej:

- do ukończenia przez nią 18. roku życia;

- do czasu ukończenia 25. roku życia w przypadku kontynuowania nauki w szkole lub szkole wyższej;

- bezterminowo, jeżeli osoba uprawniona posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności,

jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

Tabela 22. Liczba przyjętych wniosków oraz wydanych decyzji i postanowień w ramach funduszu alimentacyjnego w zestawieniu za lata 2014 – 2017

	2014	2015	2016	2017
Liczba przyjętych wniosków o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego	104	86	89	75
Liczba wydanych decyzji dla wierzycieli	128	126	103	104
w tym: decyzje odmowne	3	6	3	3
Odwolania od decyzji	0	5	2	1
Liczba wydanych postanowień	2	3	0	0

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia spłacone przez dłużników alimentacyjnych obrazuje poniższa tabela.

Tabela 23. Liczba wypłaconych świadczeń oraz wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w zestawieniu za lata 2014-2017

	Liczba świadczeń				Wydatki			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Wypłacone świadczenia	1.296	1328	1.165	1.049	469.563,35	494.958,28	450.120,91	417.937,42

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Z analizy powyższych danych wynika, że rokrocznie następuje zmniejszenie liczby osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów od osób należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji. Wpływ na taką sytuację niewątpliwie ma poprawa sytuacji na rynku pracy przy zachowaniu dotychczasowego kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia, które jest niezmienne od 2008 r.

Tutejszy Ośrodek równolegle do wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadził w latach 2014 – 2017, zestawione w kolejnej tabeli, postępowania wobec dłużników alimentacyjnych. Podobnie jak zgłaszanie zobowiązań dłużników z zaległością przekraczającą 6 miesięcy do Biur Informacji Gospodarczych, miały one na celu zwiększenie skuteczności ściągania należności z tytułu wypłaconych świadczeń.

Tabela 24. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych w zestawieniu za lata 2014 – 2017

Lp.	Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017
1.	**Liczba przeprowadzonych wywiadów z dłużnikami:**	43	50	36	26
2.	**Liczba spraw skierowanych do Prokuratury:**	23	35	7	7
3.	**Liczba spraw skierowanych do Starosty o**	23	34	5	3

	zatrzymanie prawa jazdy				
4.	**Liczba wydanych decyzji dla dłużników alimentacyjnych**	119	50	10	11
5.	**Liczba wysłanych informacji dla dłużników alimentacyjnych o przyznanych świadczeniach osobom uprawnionym**	124	130	82	67
6.	**Liczba wniosków przesłanych do innych gmin o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych**	21	30	29	28
7.	**Liczba spraw skierowanych do Sądu o wyznaczenie kuratora dla osoby nieznanej z miejsca pobytu**	1	0	0	2
8.	**Liczba wniosków do komornika o ustalenie adresu zamieszkania dłużnika**	1	13	13	2
9.	**Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania w PUP**	4	4	6	5
10.	**Aktywizacja zawodowa dłużnika alimentacyjnego**	23	11	14	13
11.	**Przekazanie informacji komornikowi sądowemu wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów**	90	60	36	31
12.	**Upomnienia skierowane do dłużników alimentacyjnych dot. zwrotu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych dla osób uprawnionych**	111	6	0	0
13.	**Tytuły wykonawcze**	51	64	0	0
14.	**Liczba zgłoszeń dłużników alimentacyjnych do Biura Informacji Gospodarczej**	28	104	124	107

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Z powyższej tabeli wynika, że w 2017 r. w porównaniu do lat poprzednich zmalała liczba przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych, co jest wprost wynikiem spadku liczby przyznawanych świadczeń. Ośrodek złożył również mniej niż w roku poprzednim wniosków do prokuratury o ściganie za przestępstwo niealimentacji oraz do starosty o zatrzymanie dłużnikom prawa jazdy. Taki stan rzeczy może wskazywać na wzrost zdyscyplinowania dłużników, którzy w mniejszym zakresie uniemożliwiali przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego, zarejestrowania się w jako osoba bezrobotna, czy też podjęcia zatrudnienia.

Tabela 25. Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych w zestawieniu za lata 2015-2017

Lp.	**Wyszczególnienie**	**Wydatki**		
		2015	**2016**	**2017**
1.	**Kwoty zwrócone przez dłużników ogółem: z tego przekazane:**	65.426,68	75.433,38	**130.565,21**
1.1	**na dochody budżetu państwa**	39.256,97	57.442,59	**97.228,21**
1.2	**na dochody własne gminy wierzyciela**	15.886,70	17.990,79	**33.337,00**
1.3	**na dochody własne gminy dłużnika**	10.283,01	--------	-------

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

W zakresie kwot odzyskanych od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego (powiększonych o odsetki), obserwuje się coroczny wzrost skuteczności ściągania należności z tytułu wypłaconych świadczeń.

Świadczenie wychowawcze

Od 01 kwietnia 2016 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Wręczycy Wielkiej realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, tzw. „500+".

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie.

Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1.200,00 zł.

Pierwszy okres, na który zostało ustalone prawo do świadczenia wychowawczego, rozpoczął się z dniem wejścia w życie ustawy tj. 01.04.2016 r. i skończył się 30 września 2017 r. Następny okres na który ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego, to okres od 1 października 2017r. do 30 września 2018 roku.

Klienci mogli składać wnioski osobiście w GOPS, jak również poprzez jeden z serwisów – Platforma Usług Elektronicznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych, portal Empati@, ePUAP lub za pośrednictwem bankowości internetowej.

Tabela 26. Informacja o należnych i wyplaconych świadczeniach wychowawczych, poniesionych na ten cel wydatków z budżetu państwa oraz o liczbie rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego

Lp.	Wyszczególnienie	kwiecień – grudzień 2016 r.	styczeń – grudzień 2017 r.
1.	**Liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na dziecko - średniorocznie**	1307	1303
2.	**Liczba świadczeń wychowawczych (przyznanych decyzją)**	17.121	23.140
2.1	**- w tym na pierwsze dziecko**	8.479	10.418
3.	**Liczba świadczeń wychowawczych wypłaconych w formie pieniężnej**	17.120	23.140
4.	**Liczba świadczeń wychowawczych wypłaconych (przyznanych) w formie rzeczowej**	0	4
5.	**Poniesione z budżetu państwa wydatki na świadczenie wychowawcze (bez środków na koszty obsługi i na wdrożenie)**	8 535 992,30	11.540.083,40

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Charakterystyka systemu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3

1. Formy opieki nad małymi dziećmi

System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 regulują przepisy ustawy z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3. Ustawa jest pierwszym aktem prawnym, który kompleksowo reguluje system opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Zadania z zakresu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 są zadaniem własnym gminy. Ustawa nakłada na gminę dwa rodzaje zadań własnych: obligatoryjne i fakultatywne (realizowane w takim zakresie, w jakim jest to możliwe ze względu na środki posiadane w budżecie oraz lokalne potrzeby).
Zadania obligatoryjne gminy w zakresie organizacji i funkcjonowania opieki nad małymi dziećmi obejmują:
1) nadzór nad żłobkami, klubami dziecięcymi oraz dziennymi opiekunami (rozdział 7 ustawy);
2) ustalanie przez radę gminy, w drodze uchwały, maksymalnej wysokości opłaty za pobyt dziecka w żłobku lub klubie dziecięcym utworzonym przez gminę albo u dziennego opiekuna zatrudnionego przez gminę oraz maksymalną wysokość opłaty za wyżywienie;
3) prowadzenie rejestru żłobków i klubów dziecięcych (art. 27 ust.1);
4) prowadzenie wykazu dziennych opiekunów (art. 46 ust. 1);
5) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 i przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej (art. 64 ust. 1).
Natomiast zadania fakultatywne gmin w zakresie opieki nad małymi dziećmi są następujące:
1) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w celu weryfikacji warunków wymaganych do sprawowania opieki nad małymi dziećmi przez dziennego opiekuna zatrudnianego przez gminę (art. 39 ust. 3);
2) zlecanie organizacji opieki nad dziećmi;
3) określanie przez radę gminy, w drodze uchwały, warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od ponoszenia opłat (art. 59 ust. 2);
4) podejmowanie przez radę gminy uchwały w sprawie wysokości i zasad ustalania oraz rozliczania dotacji celowej dla podmiotów prowadzących żłobek lub klub dziecięcy, lub zatrudniających dziennych opiekunów, na każde dziecko objęte opieką w żłobku lub klubie dziecięcym lub przez dziennego opiekuna (art. 60).

Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3 może być organizowana w formie żłobka lub klubu dziecięcego, a także sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Każda z ww. form opieki ma swoją specyfikę i odpowiada na inne zapotrzebowanie rodziców. Opieka nad dzieckiem w formach określonych w ustawie może być sprawowana do ukończenia roku szkolnego, w którym dziecko ukończy 3 r.ż., lub w przypadku, gdy niemożliwe lub utrudnione jest objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym – 4 r.ż. W ramach opieki realizowane są funkcje: opiekuńcza, wychowawcza oraz edukacyjna. Prowadzenie żłobka lub klubu dziecięcego jest działalnością regulowaną w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga wpisu do prowadzonego przez samorząd gminny, rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

1.1. Żłobek

Żłobek jest podstawową formą opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Opieka w żłobku jest sprawowana nad dziećmi w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia do ukończenia roku szkolnego, w którym dziecko ukończy 3 r.ż. Opieka żłobka obejmuje do 10 godzin dziennie względem każdego dziecka (w szczególnie uzasadnionych przypadkach wymiar ten może być, na wniosek rodzica dziecka, wydłużony za dodatkową opłatą). Na podstawie ustawy żłobki mogą być tworzone przez gminy, osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. W żłobku zapewnia się dziecku opiekę w warunkach bytowych zbliżonych do warunków domowych. Do zadań żłobka należy także zagwarantowanie dziecku właściwej opieki pielęgnacyjnej oraz edukacyjnej przez prowadzenie zajęć zabawowych z elementami edukacji, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka, oraz prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, uwzględniających rozwój psychomotoryczny dziecka, właściwych do wieku dziecka.

1.2. Klub dziecięcy

Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana nad dziećmi w wieku od ukończenia 1. roku życia do ukończenia roku szkolnego, w którym dziecko ukończy 3 r.ż, a w przypadku gdy niemożliwe lub utrudnione jest objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym – 4 r.ż. W klubie dziecięcym zapewnia się opiekę w wymiarze nie większym niż 5 godzin dziennie względem każdego dziecka. Kluby dziecięce mogą tworzyć gminy, osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. W klubie dziecięcym, podobnie jak w żłobku, zapewnia się dziecku opiekę w warunkach bytowych zbliżonych do warunków domowych. Do zadań klubu dziecięcego należy także zagwarantowanie dziecku właściwej opieki pielęgnacyjnej oraz edukacyjnej przez prowadzenie zajęć zabawowych z elementami edukacji, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka, oraz prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, uwzględniających rozwój psychomotoryczny dziecka, właściwych do wieku dziecka. W klubie dziecięcym jeden opiekun może sprawować opiekę nad maksymalnie ośmiorgiem dzieci, a w przypadku gdy w grupie znajduje się dziecko niepełnosprawne lub dziecko wymagające szczególnej opieki, maksymalnie nad pięciorgiem dzieci.

1.3. Dzienny opiekun

Dziennym opiekunem jest osoba fizyczna sprawująca opiekę nad dziećmi w wieku od ukończenia 20. tygodnia życia do ukończenia roku szkolnego, w którym dziecko ukończy 3 r.ż. (w wyjątkowych sytuacjach 4 r.ż.), zatrudniana przez gminy, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, na podstawie umowy o pracę albo umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Dzienny opiekun sprawuje opiekę w domu lub mieszkaniu spełniającym warunki zapewniające bezpieczną opiekę nad dziećmi. Dzienny opiekun może sprawować opiekę nad maksymalnie pięciorgiem dzieci, a w przypadku gdy w grupie znajduje się dziecko, które nie ukończyło pierwszego roku życia, jest niepełnosprawne lub wymaga szczególnej opieki, maksymalnie nad trojgiem dzieci. Zorganizowanie opieki sprawowanej przez dziennego opiekuna nie wymaga tak dużych nakładów finansowych, jak np. w przypadku utworzenia żłobka, czy klubu dziecięcego. Opieka jest sprawowana w warunkach domowych, a czas sprawowania opieki przez dziennego opiekuna jest efektywniej dopasowany do czasu pracy rodziców.

1.4. Niania

Niania jest formą opieki indywidualnej nad dziećmi w wieku od ukończenia 20. tygodnia życia do ukończenia roku szkolnego, w którym dziecko ukończy 3 r.ż., sprawowaną przez osobę zatrudnioną w tym celu przez rodziców dziecka, na podstawie umowy uaktywniającej. Ustawa wskazuje, że umowa zawierana w formie pisemnej określa m.in.: strony umowy, jej cel i przedmiot, czas i miejsce sprawowania opieki, liczbę dzieci powierzonych opiece, obowiązki niani, wysokość wynagrodzenia oraz sposób i termin jego wypłaty, czas, na jaki umowa została zawarta, a także warunki, sposób zmiany oraz rozwiązania umowy. Za nianię są opłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z budżetu państwa składki na ubezpieczenia społeczne (ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe) oraz ubezpieczenie zdrowotne od podstawy stanowiącej kwotę nie wyższą niż wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego zgodnie z przepisami o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Tabela 27. Liczba dzieci w wieku 1 – 3 lat zamieszkałych na terenie gminy Wręczyca Wielka

Rok urodzenia	Liczba dzieci
2017	171
2016	161
2015	178
Ogółem:	**510**

Źródło: Referat Ewidencji Ludności w gminie Wręczyca Wielka według stanu na dzień 31.12.2017 r.

Obecnie na terenie gminy nie funkcjonuje system opieki nad dzieckiem do lat 3.
Zagwarantowanie rodzicom dostępności do różnych form opieki nad dziećmi do lat 3 może korzystnie wpłynąć na wzrost aktywności zawodowej kobiet. Ze względu na znikomy udział dzieci poniżej 1 roku w placówkach opieki żłobkowej, będący efektem wprowadzenia rocznych urlopów wychowawczych można zakładać, że sytuacja taka utrzyma się również w kolejnych latach. W największym stopniu winno się zapewniać opiekę dla dzieci w wieku od roku do 3 lat.

Cel operacyjny II. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.

Kluczowym aktem prawnym regulującym zadania z zakresu wspierania instytucjonalnego rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze jest ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
Wypełniając dyspozycję ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Wręczyca Wielka opracowała i wdrożyła do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 - 2015, który został przyjęty Uchwałą Nr XXV/285/13 Rady Gminy Wręczyca Wielka z dnia 25.09.2013 r. oraz Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 - 2018, który został przyjęty Uchwałą Nr IX/86/15 Rady Gminy Wręczyca Wielka z dnia 27 listopada 2015 r. Na poziomie gminnym, głównym realizatorem zadań z zakresu wsparcia rodziny w latach 2014 – 2018 był Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Wręczycy Wielkiej.

Biorąc pod uwagę tendencje demograficzne niezmiennie ważnym czynnikiem lokalnej polityki społecznej konieczne jest wspieranie rodzin poprzez zabezpieczanie socjalne, jak również w drodze kompleksowych działań służących wzmacnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Nieodzownym wydaje się być również przeciwdziałanie powstawania zjawisk patologicznych, takich jak przemoc i uzależnienia, a także stymulowaniu rozwoju samych dzieci i propagowaniu wśród nich alternatywnych form spędzania czasu wolnego, które sprzyjają przeciwdziałaniu zachowaniom dysfunkcyjnym w dorosłym wieku.

Tabela 28. Liczba dzieci w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2014 - 2017

	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinie			
	2014r.	**2015 r.**	**2016 r.**	**2017r.**	**2014r.**	**2015 r.**	**2016 r.**	**2017r.**
Rodziny ogółem	366	519	451	417	963	1364	1113	875
W tym: rodziny z dziećmi ogółem	190	255	192	143	755	971	740	551
o liczbie dzieci: 1	63	88	71	47	146	236	206	129

2	65	103	73	57	244	395	277	214
3	41	47	37	30	196	226	181	145
4	13	9	5	4	79	54	30	23
5	6	6	4	2	42	42	28	14
6	0	0	0	1	0	0	0	8
7 i więcej	2	2	2	2	18	18	18	18

Źródło: GOPS Wręczyca Wielka

Na przestrzeni ostatnich czterech lat, wśród dominujących powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej znajdują się takie przesłanki jak: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz alkoholizm (zmienia się jedynie miejsce konkretnego czynnika w strukturze problemów). Wskazane powyżej dysfunkcje bardzo często prowadzą do powstania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 29. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w latach 2014 – 2017

Powód trudnej sytuacji życiowej	**Liczba rodzin**				**Liczba osób w rodzinach**			
	2014r.	**2015 r.**	**2016 r.**	**2017r.**	**2014r.**	**2015 r.**	**2016 r.**	**2017r.**
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	72	55	11	20	288	210	50	88
w tym: rodziny niepełne	47	37	4	9	141	101	12	25
rodziny wielodzietne	27	19	3	10	155	113	23	60

Źródło: GOPS Wręczyca Wielka

Problemy w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych dotyczą 3 podstawowych sfer: opieki i wychowania dziecka, prowadzenia gospodarstwa domowego oraz funkcjonowania w środowisku lokalnym. Nadmienić należy, iż w większości rodzin problemy dotyczą więcej niż jednego obszaru, dlatego też systematycznie wzrasta zapotrzebowanie na formy pomocy nie mieszczące się w sferze finansowej czy w naturze. Coraz częściej rodziny poszukują wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, prawnego, mediacyjnego oraz w formie pracy socjalnej.

Ważną rolę w systemie wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pełni praca z rodziną realizowana przez asystenta rodziny. Zakłada się, że powinna być ona prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną naturalną.

Usługa asystenta rodziny w gminie Wręczyca Wielka została zapoczątkowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej we Wręczycy Wielkiej w czerwcu 2012 roku. Asystenci rodziny pracują w zadaniowym systemie czasu pracy, co oznacza, że działania na rzecz rodzin realizują również w godzinach popołudniowych.

Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa

domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty. Do zadań asystenta rodziny należy m.in. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, udzielanie rodzinom pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej oraz w rozwiązywaniu problemów: socjalnych, psychologicznych, wychowawczych. Szczegółowy obszar działań asystenta rodziny określony jest w art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W latach 2014 – 2017 pomocą asystenta rodziny objęte były 34 rodziny, natomiast od początku wprowadzenia asystentury tj. od 2012 roku pomocą asystenta rodziny objętych było 38 rodzin przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 30. Liczba asystentów i rodzin współpracujących z asystentem w latach 2014-2017

Rok	Liczba asystentów	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
2014	1	21	37
2015	2	18	34
2016	2	14	27
2017	1	16	29

Źródło: GOPS Wręczyca Wielka

Rodziny, z którymi w latach 2014-2017 pracowali asystenci, to w zdecydowanej większości rodziny wychowujące dzieci, jednakże mające trudności w prawidłowym sprawowaniu władzy rodzicielskiej, przy tym wyrażające chęć poprawy swojej sytuacji oraz podniesienia kompetencji rodzicielskich. Kolejną grupą są rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, które również dobrowolnie zdecydowały się na asystę rodzinną w celu podjęcia działań na rzecz powrotu dzieci po ich opiekę. Ostatnią grupą są rodziny zobowiązane do współpracy z asystentem rodziny przez sąd rodzinny.

W 2016 roku - 13 rodzin zostało objętych wsparciem w formie asystenta rodziny na wniosek pracownika socjalnego, natomiast 1 rodzina została objęta wsparciem w formie asystenta rodziny na mocy postanowienia Sądu.

Natomiast w 2017 r. w 4 rodzinach praca prowadzona była w związku ze złożonym wnioskiem przez pracownika socjalnego, a 12 rodzin objętych było wsparciem na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie.

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny to rodziny wieloproblemowe. Trudności, z jakimi się borykają, w większości są tożsame z problemami będącymi powodem przyznania rodzinom pomocy społecznej. Przedstawia je poniższa tabela.

Tabela 31. Powody trudnych sytuacji życiowych rodzin objętych pracą asystenta rodziny w 2014 - 2017

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				Liczba osób w tych rodzinach			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Ubóstwo	12	9	7	2	46	36	31	7
Bezrobocie	12	15	9	6	44	60	44	27
Niepełnosprawność	11	7	5	3	39	24	18	8

Długotrwała lub ciężka choroba	4	4	1	1	16	17	3	3
Przemoc w rodzinie	4	2	1	4	19	7	4	15
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2	5	3	3	9	17	13	12
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego,	21	18	14	6	78	69	56	12
w tym:	11	9	5	5	17	22	10	10
rodziny niepełne:	3	3	3		15	25	23	3
rodziny wielodzietne:				1				
Alkoholizm	12	8	10	14	47	31	38	26

Źródło: GOPS Wręczyca Wielka

Problemy, z jakimi borykają się rodziny objęte wsparciem asystentów, znacząco wpływają na sytuację dzieci w tych rodzinach. W 2017 r. wzrosła liczba rodzin, u których występuje problem nadużywania alkoholu. Konsekwencją nieprawidłowego wypełniania przez rodziny funkcji opiekuńczo-wychowawczej przy jednoczesnym występowaniu innych, wskazanych wyżej problemów, w skrajnych przypadkach jest ograniczenie lub odebranie rodzicom władzy rodzicielskiej, jak również umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Od 1 stycznia 2017 roku, z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem", poszerzył się obszar działań asystenta rodziny poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia (poradnictwa) dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu". W 2017 roku asystent nie obejmował żadnej rodziny w/wym. pomocą.

Rodzinne formy pieczy zastępczej

Rodzina zastępcza to jedna z form opieki nad dziećmi, które nie mają właściwej opieki rodziców. W rodzinie takiej umieszcza się dziecko, którego rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich albo władza ta została im czasowo ograniczona. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie w atmosferze poszanowania jego godności i poczucia wartości, przy jednoczesnym zaspokajaniu jego potrzeb bytowych, rozwojowych, psychospołecznych oraz emocjonalnych. Ważnymi aspektami wychowania w rodzinie zastępczej są zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa i realizacja jego indywidualnych potrzeb.
Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku w rodzinach zastępczych przebywało 9 dzieci z terenu gminy Wręczyca Wielka, tj. o 6 więcej niż w latach poprzednich.

Instytucjonalne formy pieczy zastępczej

Dziecko, pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, po wyczerpaniu możliwości znalezienia rodziny zastępczej lub na jego prośbę, jest umieszczane w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Placówka zapewnia mu całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie

oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie ze świadczeń zdrowotnych i kształcenia.
Obecnie w placówkach opiekuńczo – wychowawczych nie przebywa żadne dziecko z terenu gminy Wręczyca Wielka.

Finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa, że co do zasady finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej należy do obowiązku powiatu. Jednakże, na mocy art. 191 ust. 9 i 10 w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:
- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Obowiązek współfinansowania przez gminę nie dotyczy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej przed 1 stycznia 2012 r.

W 2014 r. gmina współfinansowała pobyt 5 dzieci w pieczy zastępczej, w tym:
- za 1 dziecko przebywające w domu dziecka w drugim roku pobytu tj. w okresie od 1stycznia do 09. kwietnia 2014r. - 30% odpłatności tj. kwotę 4.414,59 zł, następnie w okresie od 10 kwietnia do 22 sierpnia 50% odpłatności tj. kwotę 9.532,15 zł oraz od 23 sierpnia do 31 grudnia 2014r. za pobyt tego dziecka w rodzinie zastępczej niespokrewnionej kwotę 2.545,17 zł; co daje łączną kwotę w wysokości 16.491,91 zł
- za 3 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w okresie od 1stycznia do 31grudnia 2014r. - kwotę 7.786,85 zł;
- za 1 dziecko przebywające w domu dziecka 10% odpłatności w okresie od 27 sierpnia do 31 grudnia 2014r. - kwotę 1.799,05 zł.

Łączne wydatki wyniosły: 26.077,81 zł.

W 2015 r. gmina współfinansowała pobyt 4 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w poprzednich latach, w tym:
- za 1 dziecko przebywające w domu dziecka do 13 kwietnia 2015r. - 10% odpłatności tj. kwotę 1.338,02 zł.
- za 3 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w okresie od 1stycznia do 31grudnia 2015r. - kwotę 14.770,00 zł.

Łączne wydatki wyniosły: **16.108,02** zł tj. o 9.969,79 zł mniej niż w roku 2014.

W 2016 r. gmina współfinansowała pobyt 3 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w poprzednich latach, w tym:
- za 1 dziecko przebywające w rodzinie zastępczej do sierpnia 2016 r. - kwotę 2.640,00 zł;
- za 2 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w okresie od 1stycznia do 31grudnia 2016 r. - kwotę 9.960,00 zł.

Łączne wydatki wyniosły: 12.600,00 zł tj. o 3.508,02 zł mniej niż w roku 2015 roku.

W 2017 r. gmina współfinansowała pobyt 9 dzieci w pieczy zastępczej, (o 6 dzieci więcej niż w 2016r.) w tym poniesiono koszty:

- za 1 dziecko przebywające w rodzinie zastępczej niezawodowej (powyżej 3 lat - 50% współfinansowania) - za okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r. - kwota 6.000,00 zł;
- za 1 dziecko przebywające w spokrewnionej rodzinie zastępczej (powyżej 3 lat - 50% współfinansowania) za okres od 01stycznia do 30 kwietnia 2017 r. - kwota 1.320,00 zł;
- 1 dziecko przebywające w zawodowej rodzinie zastępczej (1 rok pobytu - 10% współfinansowania) za okres od 02.03.2017r. do 31.12.2017r. - kwota 2.495,95 zł;
- 1 dziecko przebywające w spokrewnionej rodzinie zastępczej (1 rok pobytu - 10% współfinansowania) za okres od 14.03.2017r. do 31.12.2017r. - kwota 712,32 zł;
- 1 dziecko przebywające w zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego (1 rok pobytu - 10% współfinansowania) za okres od 21.06.2017r. do 17.08.2017r. - kwota 423,71 zł;
- 1 dziecko przebywające w zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego (1 rok pobytu - 10% współfinansowania) za okres od 21.06.2017r. do 17.08.2017r. - kwota 423,71 zł;
- 1 dziecko przebywające w domu dziecka (1 rok pobytu - 10% współfinansowania) za okres od 5.07.2017r. do 17.11.2017r. - kwota 1.828,77 zł;
- 1 dziecko przebywające w domu dziecka (1 rok pobytu - 10% współfinansowania) za okres od 5.07.2017r. do 17.11.2017r. - kwota 1.828,77 zł;
- za 1 dziecko przebywające w rodzinie zastępczej niezawodowej (1 lat - 10% współfinansowania) - za okres od 13.07.2017 r. do 31.12.2017 r. - kwota 580,00 zł;

Łączne kwota dofinansowania wyniosła: 15.613,23 zł tj. o 3.013,23 zł więcej niż w roku 2016 roku.

Tabela 32. Wydatki ponoszone przez gminę na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej w latach 2014 – 2017

	2014	2015	2016	2017
Liczba dzieci	5	4	3	9
Wydatki (w zł)	26.077,81	16.108,02	12.600,00	15.613,23

Źródło: GOPS Wręczyca Wielka

Wzrost lub spadek wydatków związanych z dopłatą gminy do kosztów umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej wynika z zasady finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Placówki wsparcia dziennego

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań gminy należy tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego. Placówkę wsparcia dziennego może prowadzić gmina, podmiot któremu gmina zleciła realizację tego zadania lub podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta.
Placówki wsparcia dziennego są jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny w zakresie pomocy i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i są miejscem, gdzie dzieci i młodzież mogą uatrakcyjnić formy spędzania czasu wolnego. Placówki obejmują pomocą całą rodzinę, pełnią również istotną rolę wspierającą w sytuacjach trudnych i kryzysowych, mogąc przyczynić się do ich rozwiązania.
Obok asystenta rodziny placówki wsparcia dziennego są pierwszym ogniwem zabezpieczającym potrzeby dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo.
Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

1. opiekuńczej: zapewniającej opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe, rozwój zainteresowań,
2. specjalistycznej: zapewniającej socjoterapię, terapię, korekcję, kompensację, logopedię; realizującej indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprofilaktyczne, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną, socjoterapię,
3. podwórkowej: realizującej animację i socjoterapię.
Obecnie na terenie gminy Wręczyca Wielka nie działa żadna placówka wsparcia dziennego.
Dlatego też rekomenduje się utworzenie w gminie placówki wsparcia dziennego, o której mowa w art. 18 i 24 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub przekształcenie istniejącej świetlicy działającej w strukturach Gminnego Ośrodka Kultury we Wręczycy Wielkiej zgodnie z określonymi ustawą wymogami.

Poradnictwo specjalistyczne

Jedną z bardzo pożądanych form pomocy rodzinom przechodzącym kryzys lub mających problemy w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej jest bezpłatne poradnictwo, w tym szczególnie prawne, psychologiczne, pedagogiczne i zawodowe. Usługi wyżej wymienionych specjalistów bardzo często są odpłatne, a ich koszt często przekracza możliwości finansowe rodzin.
Poradnictwo specjalistyczne prowadzone było przez kierowanie osób i rodzin do specjalistów:
- w Punkcie Konsultacyjnym we Wręczycy Wielkiej (psycholog, terapeuta ds. uzależnień, psychoterapeuta - mediator),
- w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kłobucku (pedagodzy, psycholodzy),
- w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Kłobucku (pomoc prawna),
- w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku (doradztwo zawodowe).

Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień oraz Przemocy w Rodzinie

Celem działalności Punktu Konsultacyjnego jest zdiagnozowanie problemów klienta oraz zaplanowanie pomocy i udzielenie wsparcia dla osób i rodzin korzystających z jego usług. Dlatego też pomoc znaleźć tam mogą osoby uzależnione, współuzależnione, osoby doświadczające przemocy w rodzinie oraz rodziny będące w kryzysie.
Punkt Konsultacyjny mieści się w budynku Urzędu Gminy we Wręczycy Wielkiej.

W Punkcie Konsultacyjnym zatrudnione były osoby posiadające interdyscyplinarne przeszkolenie potrzebne do zdiagnozowania problemów klienta i jego rodziny w celu zaplanowania kompleksowej pomocy:
- certyfikowany instruktor terapii uzależnień,
- psycholog kliniczny,
- psycholog,
- psychoterapeuta.

Tabela 33. Przyjęcia specjalistów w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2014 - 2017

Lp.	Specjalista	2014		2015		2016		2017	
		Liczba osób	Liczba konsultacji	Liczba osób	Liczba konsultacji	Liczba osób	Liczba konsultacji	Liczba osób	Liczba konsultacji
1.	Terapeuta ds. uzależnień	51	394	42	269	26	179	29	183
2.	Psycholog kliniczny	52	183	76	142	74	140	31	93
3.	Psycholog	45 (w tym 21 dzieci)	135	52 (w tym 25 dzieci)	274	59	286	58 (w tym 26 dzieci)	317
4.	Psychoterapeuta	50	147	45	136	63	161	75	241
	Ogółem	198	859	215	821	**222**	**766**	**193**	**949**
	Prawnik	15	21	65	110	---	----	-----	-------
	Ogółem	**213**	**880**	**280**	**931**				

Źródło: GOPS Wręczyca Wielka

Grypy wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz osób w sytuacjach kryzysowych.

Od 2012 roku w Punkcie Konsultacyjnym organizowane są spotkania grypy wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz osób w sytuacjach kryzysowych.
Głównym celem grupy wsparcia było wszystkim umożliwienia wyjścia z kręgu przemocy, podniesienie świadomości dotyczącej tego problemu oraz dostarczenie narzędzi niezbędnych do poradzenia sobie w sytuacji kryzysowej.
I tak:
W 2014r. odbyły się 2 edycje spotkań grupy wsparcia tj.:
- w okresie od 24 stycznia 2014r. do 30 czerwca 2014r. - w spotkaniach wzięło udział 10 osób;
- w okresie od 01 sierpnia 2014r. do 18 grudnia 2014r. - w spotkaniach wzięło udział 12 osób.
2015r. - 2 edycje spotkań grupy wsparcia tj.:
- w okresie od 16 stycznia 2015r. do 30 czerwca 2015r. - w spotkaniach wzięło udział 12 osób;
- w okresie od od 07 sierpnia 2015r. do 18 grudnia 2015. - w spotkaniach wzięło udział 13 osób.

W 2016r. w Punkcie Knsultacyjno – Informacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie odbyły się 2 edycje spotkań grupy wsparcia, w których udział wzięło 18 osób, w tym:
- w okresie od 22 stycznia 2016r. do 24 czerwca 2016r. - w spotkaniach wzięło udział 15 osób;
- w okresie od od 05 sierpnia 2016r. do 16 grudnia 2016r. - w spotkaniach wzięło udział 15 osób.
2017r. - odbyły się 43 spotkania grupy wsparcia, w których udział wzięło łącznie 29 osób, w tym:
- w okresie od stycznia 2017r. do czerwca 2017r. - w spotkaniach wzięło udział 21 osób;
- w okresie od od sierpnia 2017r. do grudnia 2017r. - w spotkaniach wzięły udział 22 osoby.
Spotkania grupy wsparcia prowadziła psychoterapeutka.
Ponadto 8 osób z grupy wsparcia wzięło udział w mitingu otwartym AA w Lgocie Wielkiej.

Z powyższych danych wynika, że liczba osób uczestniczących w spotkaniach grupy wsparcia systematycznie wzrasta. Udział w spotkaniach przyczynił się do poprawy funkcjonowania uczestniczek w środowisku zamieszkania, ich wzmocnienia, ukierunkowania w działaniach i zrozumienia problemu.

Cel operacyjny III. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Zadaniem polityki społecznej jest między innymi tworzenie warunków równego dostępu dzieci i młodzieży do instytucji oświatowych i kulturalnych bez względu na ich miejsce zamieszkania, pochodzenie społeczne, stan zdrowia czy status społeczny rodziny, z której się wywodzą. Określenie obszarów występujących nierówności w tym zakresie, jest podstawą do tworzenia programów, mających na celu wyrównywanie szans startu życiowego młodych ludzi.
Wśród uczniów objętych edukacją gminnych placówek oświatowych są dzieci pochodzące z rodzin niepełnych, rozbitych, wielodzietnych, dotkniętych tzw. eurosieroctwem, alkoholizmem, przemocą.
Problemy rodziny sygnalizowane przez placówki to również: konflikty w rodzinach, separacje, wyroki sądowe, bezrobocie, zaniedbania środowiskowe, oczekiwania roszczeniowe od władz gminy czy instytucji oświatowych w zakresie pomocy materialnej i edukacyjnej, delegowanie wychowania dzieci na inne podmioty.
Placówki oświatowe organizują i realizują wsparcie dla rodzin z dziećmi, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz inne im towarzyszące.
Przedszkola prowadzą:
terapię logopedyczną, program wspomagania i korygowania rozwoju, porady i konsultacje indywidualne z nauczycielami i specjalistami, spotkania integracyjne.
Również dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. Dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych objęte są opieką przedszkola z oddziałem integracyjnym.
Szkoły natomiast prowadzą: poradnictwo w sprawach wychowawczych, konsultacje indywidualne oraz porady dla rodziców, akcje charytatywne na rzecz wymagających wsparcia uczniów, działania w ramach pedagogizacji rodziców, warsztaty, zajęcia i programy profilaktyczne dla uczniów, opiekę nad dzieckiem, udzielają pomocy w nauce, wsparcia rodzinie i dziecku z niepełnosprawnością, rozwijają uzdolnienia i zainteresowania uczniów w ramach pracy świetlic szkolnych oraz zajęć pozalekcyjnych.

Szkoły i przedszkola na terenie Gminy Wręczyca Wielka.

Biorąc pod uwagę, że realizacja zadań oświatowych w poszczególnych latach szkolnych jest rokrocznie przedmiotem odrębnej sprawozdawczości, w niniejszym opracowaniu, wskazano tylko niektóre z działań jakie prowadzone są na terenie gminy.
W roku szkolnym 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016 i 2016/2017 Gmina była organem prowadzącym dla: 3 zespołów szkół (gimnazjum i szkoła podstawowa) 1 zespołu szkolno – przedszkolnego (szkoła podstawowa i przedszkole), 2 szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi oraz 3 przedszkoli.
Od 1 września 2017 roku zespoły szkół przestały istnieć, ponieważ z mocy prawa zostały przekształcone w ośmioklasowe szkoły podstawowe, w których funkcjonują klasy wygaszanego gimnazjum.

Tabela 34. Samorządowe szkoły podstawowe i gimnazja w latach 2014 - 2017

Lp.	Placówka		Rok szkolny			
			2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
			Liczba uczniów	Liczba uczniów	Liczba uczniów	Liczba uczniów
1.	**Szkoła Podstawowa w Borowem**		56	56	56	48
2.	**Szkoła Podstawowa w Kulejach**		66	64	68	61
3.	**Zespół Szkolno – Przedszkolny w Kalei**		96	112	118	98
4.	**Zespół Szkół w Truskolasach**	**SP**	244	251	251	230
		G	173	175	179	176
5.	**Zespół Szkół w Węglowicach**	**SP**	157	177	179	161
		G	135	134	133	124
6.	**Zespół Szkół we Wręczycy Wielkiej**	**SP**	236	252	283	270
		G	161	159	139	124
Razem szkoły podstawowe			855	912	955	868
Razem gimnazja			469	468	451	424
Ogółem			**1.324**	**1.380**	**1.406**	**1.292**

Źródło: Zespół Obsługi Placówek Oświatowych we Wręczycy Wielkiej

Tabela 35. Samorządowe przedszkola i oddziały przedszkolne w latach 2014 – 2017

Typ placówki	Lp.	Placówka	Rok szkolny			
			2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
			Liczba dzieci	Liczba dzieci	Liczba dzieci	Liczba dzieci
Przedszkole	1.	**Kalej**	**61**	**72**	**69**	**63**
	2.	Truskolasy oddziały w przedszkolu	27	53	59	60
		Truskolasy – oddział w szkole	24	20	15	16
		Oddział w Hutce	17	14	15	15
		Oddział w Pile	25	18	18	18
		Razem Przedszkole Truskolasy	**123**	**105**	**107**	**109**
	3.	Węglowice – oddziały w przedszkolu	64	53	68	70
		Węglowice – oddział w szkle	25	17	22	25
		Razem Przedszkole Węglowice	**89**	**70**	**90**	**95**
	4.	Wręczyca Wielka –	94	95	95	95

		oddziały w przedszkolu				
		Wręczyca Wielka – oddziały w szkole	20	--------	23	------
		Oddział w Grodzisku	14	12	17	11
		Razem Przedszkole Wręczyca Wielka	**128**	**107**	**135**	**106**
	Ogółem Przedszkola		**401**	**354**	**401**	**373**
Oddział przedszkolny w szkole podstawowej	1.	Borowe	18	25	20	24
	2.	Kuleje	38	30	39	29
	Ogółem oddziały przedszkolne		**56**	**55**	**59**	**53**
Ogółem wychowanie przedszkolne			***457***	***409***	***460***	***426***

Źródło: Zespół Obsługi Placówek Oświatowych we Wręczycy Wielkiej

W roku szkolnym 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016 i 2016/2017 na terenie gminy działały również szkoły i placówki wychowania przedszkolnego dla których Gmina Wręczyca Wielka nie jest organem prowadzącym, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 36. Szkoły i placówki wychowania przedszkolnego dla których Gmina Wręczyca Wielka nie jest organem prowadzącym w latach 2014 - 2017

Lp.	Placówka		Rok szkolny			
			2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
			Liczba uczniów/dzieci	Liczba uczniów/dzieci	Liczba uczniów/dzieci	Liczba uczniów/dzieci
1.	Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich	SP	45	51	54	50
		Oddz. Przedsz.	45	42	37	39
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Grodzisku prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Krzewienia Kultury i Oświaty we Wsi Grodzisko		12	8	12	7
3.	Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Dom Przedszkolaka" Renata Kaśków we Wręczycy Wielkiej		19	15	19	19
	Liczba uczniów ogółem		**57**	**59**	**66**	**57**
	Liczba dzieci ogółem		***64***	***57***	***56***	***58***

Źródło: Zespół Obsługi Placówek Oświatowych we Wręczycy Wielkiej

Stymulowanie rozwoju najmłodszych mieszkańców gminy Wręczyca Wielka odbywało się w latach 2014 – 2017 m.in. poprzez: zapewnienie możliwości nieodpłatnego kształcenia, właściwą organizację czasu wolnego, zapewnienie nieodpłatnego posiłku i dojazdu do szkoły, wyposażenia w niezbędne podręczniki i artykuły szkolne oraz przyznawanie stypendiów o charakterze motywacyjnym i socjalnym.

Szkolne programy wychowawczo – profilaktyczne

Program wychowawczo - profilaktyczny szkoły dotyczy wielu dziedzin życia. Ma względzie narastające problemy wychowawcze w szkole, w domu i w miejscach publicznych oraz zapobieganie przyczynom ich występowania. Jego celem jest kształtowanie postaw zdrowego i bezpiecznego stylu życia bez potrzeby stosowania agresji i używek, kształtowanie postaw życiowych i wskazywanie wzorów zachowań, ukazywanie potrzeby integracji z dziećmi niepełnosprawnymi, jak również zapobiegania sytuacjom i zachowaniom problemowym.

W latach 2014 – 2017 szkoły otrzymały dofinansowanie m.in. z Funduszu Alkoholowego w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy Wręczyca Wielka.

Tabela 37. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację programów profilaktycznych w placówkach oświatowych w latach 2014 - 2017

L.p.	Placówka	2014	2015	2016	2017
1.	**SP Bieżeń**	1.000,00	1.000,00	----	1.200,00
2.	**SP Borowe**	1.163,50	1.644,97	795,55	2.738,95
3.	**SP Kuleje**	5.438,30	4.478,79	2.372,00	7.705,21
4.	**ZS Kalej**	5.460,00	8.693,98	7.760,80	10.700,00
5.	**ZS Węglowice**	1.466,39	7.402,43	3.975,09	13.304,89
6.	**ZS Truskolasy**	13.590,82	12.453,40	14.753,15	10.995,45
7.	**ZS Wręczyca Wielka**	2.325,00	1.400,00	1.440,00	10.116,69
8.	**Przedszkole Wręczyca Wielka**	-------	-------	2.900,00	3.500,00
9.	**GZEAO**	260,76	-------	-------	--------
	Ogółem:	**30.704,77**	**37.073,57**	**33.996,59**	**60.261,19**

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we Wręczycy Wielkiej

W placówkach oświatowych w latach 2014 – 2017 były prowadzone programy profilaktyczne rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA takie jak: Przyjaciele Zippiego, Debata, Noe, Cukierki.
Szczegółowe informacje dotyczące realizacji programów profilaktycznych przez placówki oświatowe były przedstawiane w corocznych sprawozdaniach z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Radzie Gminy Wręczyca Wielka, a także z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Wręczyca Wielka na lata 2011 – 2018 i Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Wręczyca Wielka na lata 2012 – 2015.

Wyprawka szkolna

Wyprawka szkolna jest zadaniem o charakterze pomocy materialnej w zakresie zakupu podręczników w ramach rządowego programu „Wyprawka szkolna". Celem programu jest wyrównywanie szans edukacyjnych i wspieranie rozwoju edukacyjnego uczniów przez dofinansowanie zakupu podręczników.
W roku szkolnym 2013/2014 programem zostali objęci uczniowie klas I – III i klas V szkoły podstawowej oraz uczniowie niepełnosprawni.

Na podstawie złożonych wniosków pomoc otrzymało 119 uczniów na kwotę 29.624,45 zł.

W roku szkolnym 2014/2015 programem zostali objęci uczniowie klas I – III i klas VI szkoły podstawowej oraz uczniowie niepełnosprawni.
Na podstawie złożonych wniosków pomoc otrzymało 93 uczniów na kwotę 23.920,65 zł.

W roku szkolnym 2015/2016 programem zostali objęci uczniowie klasy III szkoły podstawowej oraz uczniowie niepełnosprawni.
Na podstawie złożonych wniosków pomoc otrzymało 38 uczniów na kwotę 8.735,10 zł.

W roku szkolnym 2016/2017 programem zostali objęci uczniowie słabowidzący, niesłyszący, słabosłyszący, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym oraz uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona wyżej, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, uczęszczający m.in. do szkół dla dzieci i młodzieży do: klasy VI szkoły podstawowej, klasy III gimnazjum.
Na podstawie złożonych wniosków pomoc otrzymało 5 uczniów na kwotę 1.575,00 zł.

Stypendia za osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe uczniów zamieszkałych w Gminie Wręczyca Wielka

W dniu 24 września 2015 r. Rada Gminy Wręczyca Wielka podjęła Uchwałę Nr VIII/72/15 w sprawie wprowadzenia regulaminu przyznawania stypendiów Wójta Gminy za osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe uczniów zamieszkałych w Gminie Wręczyca Wielka. Stypendia są formą wsparcia rozwoju uczniów, którzy poprzez swoją postawę, pracę i zaangażowanie osiągają sukcesy w dziedzinie oświaty, kultury lub sportu, reprezentując i promując Gminę Wręczyca Wielka.
Realizacja stypendium została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 38. Przyznane stypendia za osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe uczniów zamieszkałych w Gminie Wręczyca Wielka

Lp.	Forma stypendium	Rok szkolny	
		2015/2016	2016/2017
1.	Indywidualne	6 x 500,00 zł = 3.000,00 zł	14 x 500,00 zł = 7.000,00 zł
2.	Grupowe	1 x 800,00 zł = 800,00 zł	2 x 800,00 zł = 1.600,00 zł

Źródło: Zespół Obsługi Placówek Oświatowych we Wręczycy Wielkiej

W trosce o wspieranie dzieci i młodzieży we wszechstronnym rozwoju i kształceniu kontynuowano także przyznawanie i wypłatę świadczeń pieniężnych, takich jak świadczenia rodzinne z dodatkami, świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Świadczeniem nowym, które w sposób istotny zwiększyło zasobność materialną rodzin z dziećmi było przyznawane od kwietnia 2016 r. świadczenie wychowawcze, realizowane na mocy rządowego programu Rodzina 500+. Ważnym wsparciem dla rodzin z dziećmi było również wprowadzenie świadczenia rodzicielskiego, dedykowanego osobom wychowującym dziecko do 1 roku życia, nieuprawnionym do zasiłku macierzyńskiego, czyli m.in. osobom bezrobotnym, zatrudnionym na podstawie umów cywilno-prawnych czy też studentom. Zadania te realizował głównie Ośrodek Pomocy Społecznej.

Nauczanie indywidualne i zajęcia rewalidacyjne w szkołach i przedszkolach

Nauczaniem indywidualnym objęto uczniów, których stan zdrowia uniemożliwiał lub znacznie utrudniał uczęszczanie do szkoły. Podstawą przyznania tych godzin były orzeczenia z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o potrzebie nauczania indywidualnego oraz wniosek dyrektora poszczególnej placówki. W indywidualnym nauczaniu realizowane były obowiązkowe zajęcia edukacyjne wynikające z ramowego planu nauczania szkoły, dostosowane do potrzeb rozwojowych i edukacyjnychoraz możliwości psychofizycznych ucznia. Ponadto realizowane były indywidualne zajęcia specjalistyczne dla uczniów. Były to zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia logopedyczne, zajęcia socjoterapeutyczne lub zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze.

Tabela 39. Nauczanie indywidualne w przedszkolach i szkołach w latach 2014 - 2017

Lp.	Placówka	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
		Tygodniowa liczba godzin nauczania indywidualnego	Tygodniowa liczba godzin nauczania indywidualnego	Tygodniowa liczba godzin nauczania indywidualnego	Tygodniowa liczba godzin nauczania indywidualnego
1.	**Przedszkole w Truskolasach**	0	0	0	0
2.	**Przedszkole w Węglowicach**	0	0	0	0
3.	**Przedszkole we Wręczycy Wielkiej**	0	0	0	0
4.	**SP Borowe**	5	0	0	0
5.	**SP Kuleje**	0	0	0	2
6.	**ZSP Kalej**	0	0	6	3
7.	**ZS Truskolasy**	92	122	119	79
8.	**ZS Węglowice**	27	50	50	59
9.	**ZS Wręczyca Wielka**	74	74	47	86
	Ogółem	**198**	**246**	**222**	**229**

Źródło: Zespół Obsługi Placówek Oświatowych we Wręczycy Wielkiej

Tabela 40. Zajęcia rewalidacyjne w przedszkolach i szkołach w latach 2014 - 2017

Lp.	Placówka	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
		Tygodniowa liczba godzin nauczania indywidualnego	Tygodniowa liczba godzin nauczania indywidualnego	Tygodniowa liczba godzin nauczania indywidualnego	Tygodniowa liczba godzin nauczania indywidualnego
1.	**Przedszkole w Truskolasach**	4	0	6	0
2.	**Przedszkole w Węglowicach**	0	0	4	0
3.	**Przedszkole we Wręczycy Wielkiej**	0	3	3	0
4.	**SP Borowe**	2	0	3	0
5.	**SP Kuleje**	0	0	2	2

6.	**ZSP Kalej**	2	4	2	2
7.	**ZS Truskolasy**	14	14	16	8
8.	**ZS Węglowice**	4	4	2	4
9.	**ZS Wręczyca Wielka**	13	17	15	12
Ogółem		**39**	**42**	**53**	**28**

Źródło: Zespół Obsługi Placówek Oświatowych we Wręczycy Wielkiej

Dodatkowe zajęcia w przedszkolach i szkołach

Tabela 41. Dodatkowe zajęcia w przedszkolach i szkołach w latach 2014 - 2017

Lp.	Placówka	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
		Tygodniowa liczba godzin zajęć dodatkowych	Tygodniowa liczba godzin zajęć dodatkowych	Tygodniowa liczba godzin zajęć dodatkowych	Tygodniowa liczba godzin zajęć dodatkowych
1.	**Przedszkola – język angielski, rytmika, logopedia**	37	32	27	35
2.	**Szkoły podstawowe i gimnazja – koła rozwijające różnego rodzaju zainteresowania uczniów, zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze, opiekuńcze, korekcyjno – kompensacyjne, logopedyczne, sportowe, artystyczne itp.**	256	286	288	186
Ogółem		**293**	**318**	**315**	**221**

Źródło: Zespół Obsługi Placówek Oświatowych we Wręczycy Wielkiej

Wsparcie dzieci i młodzieży w ramach działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym

Do 31 grudnia 2016 roku zadania wynikające z ustawy o systemie oświaty dot. pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym realizował Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Oświaty we Wręczycy Wielkiej, natomiast od 01 stycznia 2017 roku zadania te realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Wręczycy Wielkiej zgodnie z Uchwałą Nr XIX/178/16 Rady Gminy Wręczyca Wielka z dnia 29 listopada 2016 r.
Celem pomocy jest zmniejszenie różnic w dostępie do edukacji, wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia. Świadczenia przyznawane są na całkowite lub częściowe pokrycie kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, realizowanych w szkole albo poza nią, bądź jako pomoc rzeczowa np. na zakup podręczników, przyborów biurowych.
W ramach tej pomocy można wyodrębnić następujące rodzaje świadczeń: stypendium szkolne oraz zasiłek szkolny.

Realizacja pomocy materialnej dla uczniów w 2014 roku:
Stypendia szkolne: - w okresie od stycznia do czerwca 2014r. stypendia otrzymało 245 uczniów na kwotę 111.511,00 zł,
- w okresie od września do grudnia 2014r. wypłacono stypendia szkole dla 265 uczniów na kwotę 101.119,25 zł.

Realizacja pomocy materialnej dla uczniów w 2015 roku:
Stypendia szkolne: - w okresie od stycznia do czerwca 2015r. stypendia otrzymało 257 uczniów na kwotę 99.608,24 zł,
- w okresie od września do grudnia 2015r. wypłacono stypendia szkole dla 257 uczniów na kwotę 74.831,02 zł.
Zasiłki szkolne: 1 zasiłek szkolny na kwotę 590,00 zł.

Realizacja pomocy materialnej dla uczniów w 2016 roku:
Stypendia szkolne: - w okresie od stycznia do czerwca 2016r. stypendia otrzymało 261 uczniów na kwotę 108.617,77 zł.

Realizacja pomocy materialnej dla uczniów w 2017 roku:
Stypendia szkolne: - w okresie od stycznia do czerwca 2017r. stypendia otrzymało 181 uczniów na kwotę 110.723,64 zł,
- w okresie od września do grudnia 2017r. wypłacono stypendia szkole dla 170 uczniów na kwotę 73.817,82 zł.
Zasiłki szkolne: w 2017 roku 4 uczniów otrzymało zasiłki szkolne na kwotę 2.240,00 zł.

Realizacja Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania"

Ośrodek w latach 2014 - 2017 wykonywał zadania wynikające z Programu poprzez zapewnienie posiłku dla dzieci w przedszkolach i szkołach oraz w formie zasiłków celowych na zakup żywności.

Tabela 42. Finansowanie Programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w latach 2014 - 2017

	2014	**2015**	**2016**	2017
Środki z budżetu państwa	127.456,00	122.200,00	73.504,80	91.636,00
Środki własne gminy	95.500,00	73.455,50	68.000,00	64.234,00
Ogółem	222.956	195.655,50	141.504,80	155.870,00

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Tabela 43. Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" - Posiłki w latach 2014 - 2017 r.

	Ogółem				**Dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej**				**Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej**			
	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Liczba osób korzystających z posiłku	265	252	190	133	69	71	42	38	205	194	148	95
W tym: posiłku w formie: - pełnego obiadu	29	x	x	x	27	x	x	x	2	x	x	x
- jednego dania gorącego	256	252	190	133	56	71	42	38	203	194	148	95
Liczba rodzin	139	140	107	78	x	x	x	x	x	x	x	x
Liczba osób w rodzinach	595	580	434	308	x	x	x	x	x	x	x	x

Liczba posiłków	28.369	29.599	18.542	13.864	5.469	6.836	3.540	3.476	22.799	22.763	15.002	10.388
Koszt świadczeń	95.078	92.980	58.183	46.679	20.815	21.158	11.124	11.773	74.263	71.823	47.059	34.906
z tego: - środki własne gminy	42.541	35.787	29.719	19.342	12.912	11.371	5.276	6.818	29.629	24.416	24.443	12.525
- dotacja	52.537	57.193	28.464	27.337	7.903	9.787	5.848	4.955	44.634	47.407	22.616	22.381
Koszt jednego posiłku	3,35	3,14	3,14	3,37	3,81	3,10	3,14	3,39	3,23	3,16	3,14	3,36

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Tabela 44. Pomoc w formie posiłku nie wymagająca przeprowadzenia wywiadu środowiskowego w latach 2014 – 2017

	2014	**2015**	**2016**	**2017**
Liczba dzieci	81	71	53	41
Liczba posiłków	3.600	4960	2.915	2.402
Koszt posiłków ogółem	11.288,10	14.644,50	8.641,50	7.380,70
Z tego: środki własne	11.223,30	14.644,50	8.641,50	7.380,70
dotacja	64,80	----------	----------	----------

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Jak wynika z powyższych tabel, od 2014 r., obserwuje się spadek łącznej liczby dzieci objętych dożywianiem w szkołach i przedszkolach. W 2017 roku sfinansowano na ich rzecz ogółem 16.266 posiłków, tj. o 15.703 posiłki mniej niż w roku 2014.
Mając na uwadze fakt, że pomoc tego rodzaju, jako świadczenia z zakresu pomocy społecznej, adresowana jest do rodzin najuboższych, można przypuszczać, że zmniejszenie jej zakresu związane jest z poprawą sytuacji materialnej rodzin z dziećmi, w tym wprowadzeniem świadczenia wychowawczego. Nie bez znaczenia pozostaje także spadająca liczebność dzieci w jednostkach oświatowych.

Karta Dużej Rodziny – pomoc kierowana do rodzin wielodzietnych

W dniu 5 czerwca 2014 r. opublikowana została uchwała nr 85 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia rządowego programu dla rodzin wielodzietnych oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych. Oba akty weszły w życie z dniem 16 czerwca 2014 r.
Wójt Gminy Wręczyca Wielka zlecił realizację tego zadania do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wręczycy Wielkiej.

W okresie od 16 czerwca 2014r. do 31 grudnia 2014r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wydał 270 Kart Dużej Rodziny.

Natomiast od 1 stycznia 2015 r weszła w życie ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r o Karcie Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Wachlarz usług obejmuje zarówno obiekty kulturalne, wypoczynkowe, turystyczne, jak i sklepy odzieżowe czy spożywcze. Posiadacze kart

korzystają m.in. z rabatów na przejazdy komunikacją publiczną i kolejową, bilety wstępu do kin, muzeów, teatrów, parków narodowych oraz paliwo.
W 2015 roku wydano 330 Kart Dużej Rodziny, w 2016 roku - 90 Kart, a w 2017 roku – 38 Kart Dużej Rodziny.
Łącznie od 16 czerwca 2014 roku do 31 grudnia 2017 roku wydano 728 Kart Dużej Rodziny.

Działania realizowane przez Gminny Ośrodek Kultury we Wręczycy Wielkiej w ramach wparcia dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Szeroko rozumianą działalność kulturalną w gminie prowadzi Gminny Ośrodek Kultury we Wręczycy Wielkiej.
Stałe formy zajęć adresowanych dla dzieci i młodzieży z terenu gminy to m.in.:
- zajęcia indywidualne gry na instrumentach dętych - blaszanych
- zajęcia indywidualne gry na instrumentach dętych – flet poprzeczny
- zajęcia plastyczne
- studio piosenki
- breack dance
- mażoretki
- zajęcia taneczne
- świetlica środowiskowa

Świetlica środowiskowa

Świetlica środowiskowa funkcjonuje przy Gminnym Ośrodku Kultury we Wręczycy Wielkiej i jest finansowana ze środków Funduszu Alkoholowego. Zajęcia odbywały się od poniedziałku do czwartku. Zajęcia przeprowadzane w świetlicy miały charakter edukacyjny, kulturalny i profilaktyczny. Głównym ich celem jest zagospodarowanie dzieciom i młodzieży czasu wolnego w sposób wartościowy, tworzenie lepszych warunków harmonijnego rozwoju psychicznego, fizycznego i społecznego, nauka aktywnego spędzania czasu wolnego bez używek, integracja grup społecznych. W świetlicy odbywają się także zajęcia profilaktyczne, na których w formie zabawy przekazuje się informacje o niebezpieczeństwach, jakie niesie ze sobą uzależnienie oraz promuje się zdrowy styl życia, kształtuje się nawyki higieny osobistej, kultury mówienia, zachowania się w odpowiedniej sytuacji. Opiekun prowadzący zajęcia w świetlicy utrzymywał stały kontakt z rodzicami dzieci, szkołą oraz pracownikami socjalnymi i asystentem rodziny. Do świetlicy średniorocznie uczęszczało ok. 15 dzieci.

Tabela 45. Środki finansowe przeznaczone na działalność świetlicy w latach 2014 – 2017 w ramach Funduszu Alkoholowego

Placówka	2014	2015	2016	2017
Świetlica wychowawcza	32.252,47	29.408,42	30.336,00	31.183,68

Źródło: GOK Wręczyca Wielka

Szczegółowe informacje z działalności merytorycznej Gminnego Ośrodka Kultury we Wręczycy Wielkiej przedstawiane są corocznie Radzie Gminy Wręczyca Wielka.

Cel strategiczny III: Tworzenie systemu wsparcia i aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych.

Cele operacyjne:
1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.

W ostatnich latach następuje stały wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednocześnie utrwalonej tendencji zmniejszania się liczby osób w wieku produkcyjnym. Przy utrzymującym się niżu demograficznym społeczeństwo gminy Wręczyca Wielka będzie społeczeństwem starzejącym się. W 2017 roku odsetek osób po 60 roku życia wynosił 22,85%, natomiast osób do 19 roku życia wynosił 19,71%.
Zmiana nawyków trybu życia i dbałość o zdrowie przyczyniły się do wydłużenia się życia ludzi. Według prognoz GUS-u, w roku 2030 w Polsce osoby w wieku 65 lat i starsze stanowić będą 23,8% społeczeństwa, zaś w roku 2060 już 36,2%. Prognozy te związane są z faktem, iż średnia długość życia systematycznie wzrasta.

Tabela 46. Liczba mieszkańców gminy Wręczyca Wielka z podziałem na wiek w latach 2014 - 2017

Wiek	2014		2015		2016		2017	
	Ogółem: 17 662		Ogółem: 17.684		Ogółem: 17.711		Ogółem: 17.698	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
0-17	1.551	1.704	1.493	1.655	1.493	1.635	1.485	1.620
kobiety 18-59 mężczyźni 18-64	5.209	5.983	5.189	6.017	5.158	6.009	5.141	5.999
kobiety 60 lat i więcej	2.183	-	2.252	-	2.291	-	2.301	-
mężczyźni 65 lat i więcej	-	1.032	-	1.078	-	1.125	-	1.152
Ogółem	8.943	8.719	8.934	8.750	8.942	8.769	8.927	8.771

Źródło: Urząd Gminy we Wręczycy Wielkiej

Na przestrzeni lat 2014 – 2017 liczba osób w wieku emerytalnym (kobiety od 60 roku życia, mężczyźni powyżej 65 roku życia), zwiększyła się z 3.215 do 3.453 osób.
W tym kontekście rola osób starszych w funkcjonowaniu życia społecznego będzie coraz istotniejsza, a problemy i potrzeby tej grupy coraz silniej odczuwalne. Właściwe postępowanie profilaktyczne we wcześniejszych fazach życia i odpowiednia opieka zdrowotna w starości mają zasadniczy wpływ na utrzymanie sprawności i poprawę stanu zdrowia starego człowieka oraz oddalają niebezpieczeństwo trwałego uzależnienia od opieki ze strony innych osób.

Formy wsparcia seniorów w zakresie pomocy społecznej

Wsparcie społeczne jest potrzebne ludziom w każdym wieku, jednak osoby starsze potrzebują go szczególnie, a potrzeba ta nasila się w miarę pojawiania się niesamodzielności, będącej skutkiem przewlekłej choroby lub niepełnosprawności. Skorelowana z wiekiem stopniowa utrata samodzielności, częstsze występowanie niepełnosprawności oraz chorób przewlekłych powoduje, że jednostka musi korzystać ze wsparcia rodziny, znajomych lub pomocy publicznej. Poszczególne osoby potrzebują wsparcia w różnych formach i w różnym zakresie, a te formy i zakres zmieniają się wraz ze zmianą sytuacji człowieka starego.
Osoby starsze i niepełnosprawne, podobnie jak inni mieszkańcy gminy znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej, są objęci pomocą i wsparciem GOPS – tak finansowym, jak usługowym i rzeczowym.
Ze świadczeń pomocowych GOPS we Wręczycy Wielkiej, w okresie 2014 - 2017 skorzystały 353 osoby, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 47. Rodziny emerytów i rencistów objęte pomocą społeczną w latach 2014 - 2017

	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	61	124	104	69	147	251	179	118
o liczbie osób: 1	24	58	66	41	24	58	66	41
2	15	34	21	14	30	68	42	28
3	6	15	6	10	18	45	18	30
4 i więcej	16	17	11	4	75	80	53	19

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

W latach 2014-2017 udział rodzin emerytów i rencistów w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy Ośrodka oscylował w granicach od 12,8% do 23,3%. Można, zatem stwierdzić, że jedna czwarta rodzin objętych pomocą, to osoby potencjalnie dotknięte problemami podeszłego wieku. Ponadto należy wskazać na wysoki odsetek (59,4% w 2017 roku) jednoosobowych gospodarstw domowych wśród w/w rodzin.

Jedną z form pomocy świadczonej na rzecz osób w podeszłym wieku, które nie są w stanie same zaspokoić swoich potrzeb, są usługi opiekuńcze. Ustawa o pomocy społecznej wskazuje, że pomoc w formie usług przysługuje osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innej przyczyny wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Usługi świadczone są w mieszkaniu osoby, która potrzebuje pomocy.
Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
Do 6 lipca 2016 roku odpłatność za usługi regulowana była w oparciu o Uchwałę Nr XIX/220/12 Rady Gminy Wręczyca Wielka z dnia 30 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i ustalania odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania, natomiast od 7 lipca 2016 roku obowiązuje Uchwała Nr XV/145/16 Rady Gminy Wręczyca Wielka z dnia 17 czerwca 2016 roku określa szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem

specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.
Liczbę osób oraz wydatki związane z realizacją usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w latach 2014 – 2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 48. Liczba osób oraz wydatki związane z realizacją usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w latach 2014 – 2017

	2014	2015	2016	2017
Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania ogółem:	25	26	33	39
w tym liczba osób w wieku poprodukcyjnym	18	22	25	32
Liczba świadczeń (godzin świadczonych usług)	6.845	8.241	8.390	9.013
Wydatki związane z realizacją usług opiekuńczych	**215.110,72**	**261.318,73**	**317.012,30**	**361.370,12**

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Kierowanie osób niesamodzielnych do domu pomocy społecznej

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Pobyt w domu pomocy społecznej - zgodnie z ustawą o pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu.
W przypadku osób ubezwłasnowolnionych lub osób, które mają trudności w samodzielnym funkcjonowaniu a nie wyrażają lub nie są w stanie wyrazić zgody na umieszczenie w domu pomocy, konieczne jest wydanie postanowienia sądu. Domy pomocy społecznej zapewniają całodobową opiekę osobom starszym i niepełnosprawnym, w szczególności miejsce zamieszkania, wyżywienie, opiekę, pielęgnację, terapię zajęciową, dostęp do kultury i wypoczynku a także spokój i bezpieczeństwo na terenie domu i opiekę podczas organizowanych zajęć poza domem. Pobyt w domu pomocy jest odpłatny. Odpłatność pobierana jest do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w danym domu pomocy społecznej:
1. mieszkaniec domu ponosi odpłatność w wysokości 70% swojego dochodu,
2. małżonek, zstępni przed wstępnymi ponoszą odpłatność – zgodnie z zawartą umową cywilnoprawną, jednakże tylko wtedy, gdy ich dochód przekracza 300% ustawowego kryterium dochodowego (514 zł x ilość osób w rodzinie x 300% oraz 634 zł x 300% w przypadku osoby samotnie gospodarującej),
3. gmina, z której osoba została skierowana, ponosi pozostałe koszty utrzymania, tj. dopełniając wysokość średniego miesięcznego kosztu pobytu w DPS.

W 2014 r. w domu pomocy społecznej zostały umieszczone 2 osoby.

W 2015 r. zostało złożonych 7 wniosków o umieszczenie w domu pomocy społecznej.
Wydano:
- 3 decyzje kierujące do domu pomocy społecznej;
- 2 decyzje odmawiające umieszczenia w domu pomocy społecznej;
- 2 decyzje o umorzeniu postępowania.

W 2015 r. w domu pomocy społecznej została umieszczona 1 osoba.

W 2016 r. zostało złożonych 8 wniosków o umieszczenie w domu pomocy społecznej.
Wydano:
- 7 decyzji kierujących do domu pomocy społecznej,
- 1 decyzję odmawiającą umieszczenia w domu pomocy społecznej.

W 2016 r. w domu pomocy społecznej zostały umieszczone 3 osoby.

W 2017 r. zostało złożonych 9 wniosków o umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Wydano:
- 7 decyzji kierujących do domu pomocy społecznej, w tym 1 osoba zrezygnowała z umieszczenia w domu pomocy społecznej,
Ponadto w przypadku 2 osób umorzono postępowanie na wniosek strony (rezygnacja).

W 2017 r. w domu pomocy społecznej zostały umieszczone 3 osoby. Obecnie na umieszczenie w domu pomocy społecznej oczekują 3 osoby. Nadmieniam, że już w 2018 roku w domach pomocy społecznej zostały umieszczone 4 osoby.
Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej:
2014 rok – 9 (w tym: 7 osób w wieku poprodukcyjnym)
2015 rok – 9 (w tym: 6 osób w wieku poprodukcyjnym)
2016 rok – 12 (w tym: 9 osób w wieku poprodukcyjnym)
2017 rok – 13 (w tym: 10 osób w wieku poprodukcyjnym)

Mieszkańcy gminy Wręczyca Wielka wymagający pomocy w formie umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowani są do odpowiedniego typu domów pomocy społecznej. Ustawa o pomocy społecznej określa, iż kwota stanowiąca koszt pobytu w domu pomocy społecznej dzielona jest pomiędzy osobę umieszczaną, rodzinę oraz Gminę. W praktyce główny ciężar utrzymania osoby w DPS spada jednak na Gminę, co obrazują poniższe tabele:

Tabela 49. Miejsca pobytu mieszkańców gminy Wręczyca Wielka w domu pomocy społecznej oraz wydatki gminy związane z dopłatą do pobytu osób w domu pomocy społecznej w latach 2014 - 2017

Lp.	Dom pomocy społecznej	Rok			
		2014	2015	2016	2017
1.	**DPS w Blachowni dla osób przewlekle psychicznie chorych**	47.682,64 (2 osoby)	57.813,63 (3 osoby)	75.568,26 (3 osoby)	79.939,08 (3 osoby)
2.	**DPS w Prusach**	32.289,86 (1 osoba)	33.865,80 (1 osoba)	34.294,80 (1 osoba)	34.294,80 (1 osoba)
3.	**DPS w Turowie**	28.377,68 (1 osoba)	28.898,62 (1 osoba)	28.969,22 (1 osoba)	28.648,08 (1 osoba)
4.	**DPS w Drużykowo i Wola Czaryska**	43.427,96 (2 osoby)	45.912,28 (2 osoby)	46.596,32 (4 osoby)	47.115,00 (2 osoby)
5.	**DPS Wieluń**	--------	--------	22.937,79 (1 osoba)	995,36 (1 osoba)
6.	**DPS w Częstochowie dla**	14.754,68	----------	16.181,42	24.170,94

	osób przewlekle psychicznie chorych	(1 osoba)	(1 osoba bez ponoszenia odpłatności przez gminę)	(1 osoba)	(1 osoba)
7.	**DPS „Kombatant"w Lublińcu**	9.444,00 (2 osoby)	20.799,54 (1 0s0ba)	19.125,57 (1 osoba)	37.145,75 (3 osoby)
8.	**DPS Bobrowniki**	----------	----------	----------	28.181,80 (2 osoby)
	Razem opłaty ponoszone przez gminę:	**175.976,82**	**187.289,87**	**243.673,38**	**280.490,81**

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Opłaty ponoszone przez gminę za pobyt mieszkańców w domach pomocy wzrosły w 2017 roku o 62,73% w porównaniu do 2014 roku.

Tabela 50. Średni miesięczny koszt dopłaty ponoszonej przez gminę za 1 osobę w latach 2014 - 2017

	2014	**2015**	**2016**	**2017**
Średni miesięczny koszt dopłaty ponoszonej przez gminę za 1 osobę	1.629,41	1.734,16	1.692,17	1.798,01

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Zwiększeniu ulega również średni koszt dopłaty gminy do kosztów utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej. W porównaniu do 2014r., w 2017 roku nastąpił wzrost średniego miesięcznego kosztu dopłaty ponoszonej przez gminę za 1 mieszkańca o 11,03%.
Powyższe jest spowodowane m.in. wzrostem kosztów utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej, jak również niskimi dochodami osób, które umieszczane są w domach pomocy społecznej. Ponadto tylko niewielki odsetek osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za pobyt członka rodziny wnosi opłaty, ze względu na podwyższenie w 2011 roku kryterium dochodowego osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności. Od dnia 3.05.2011r. kwota dochodu osoby bliskiej (dla mieszkańca domu pomocy społecznej), pozostająca po wniesieniu opłaty za pobyt w domu, nie może być niższa niż 300 % kryterium dochodowego (dla osoby w rodzinie lub osoby samotnie gospodarującej), a zatem przeznaczeniu na koszty pobytu w domu pomocy społecznej może być wyłącznie nadwyżka ponad 300% kryterium dochodowego osoby zobowiązanej.

Na podstawie analizy danych stwierdzić należy, że zwiększająca się liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych, osób kierowanych do domów pomocy społecznej, wzrost kosztów utrzymania mieszkańców domu pomocy społecznej oraz starzenie się społeczeństwa Gminy Wręczyca Wielka generują znaczne koszty świadczeń pomocy społecznej na rzecz osób starszych. W związku z powyższym długofalowa polityka senioralna w perspektywie czasu będzie związana ze znacznym wzrostem wydatków w budżecie Gminy Wręczyca Wielka związanych z pomocą ludziom starszym i niepełnosprawnym.
Należy jednak wskazać, że seniorzy stanowią bardzo zróżnicowaną grupę społeczną, dlatego też ich potrzeby jak i potencjał nie może być postrzegany w sposób jednakowy. W grupie tej, można wyróżnić zarówno osoby aktywne fizycznie i psychicznie, samodzielne, utrzymujące dobre relacje z bliskimi i przyjaciółmi, jak i osoby, które potrzebują zachęty do aktywnego udziału w życiu społecznym. Odrębną grupę stanowią seniorzy niesamodzielni, całkowicie lub częściowo zależni od wsparcia innych osób czy instytucji. Mając na uwadze powyższe, kierunki działań gminy

uwzględniać powinny zarówno potrzeby osób starszych samodzielnych, osób częściowo zależnych, które potrzebują czasowego wsparcia i opieki, jak również osób niesamodzielnych, całkowicie zależnych od pomocy innych osób czy instytucji.

Cel operacyjny 2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Niepełnosprawność to kwestia społeczna, która dotyka znacznej części mieszkańców gminy Wręczyca Wielka, ograniczając ich możliwości funkcjonowania i rozwoju na wielu płaszczyznach. Za niepełnosprawne uważa się osoby, które posiadają stopień niepełnosprawności orzeczony przez Zespół d/s Orzekania o Niepełnosprawności, komisje przy ZUS, KRUS i MSWiA oraz inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi, powodującymi trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia uniemożliwiające pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów społecznych, a także podjęcie zatrudnienia.
Do czynników, które utrudniają osobom niepełnosprawnym wejście na otwarty rynek pracy można zaliczyć:
a) brak wiedzy o osobach niepełnosprawnych ze strony pracodawców;
b) nieprawidłowe postawy społeczne;
c) utożsamianie niepełnosprawności z brakiem kwalifikacji, brakiem motywacji do pracy, nawykiem uzależnienia od innych osób;
d) bariery architektoniczne i komunikacyjne.

Liczbę osób bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku w latach 2014 – 2017 obrazuje poniższa tabela.

Tabela 51. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w Kłobucku w latach 2014 – 2017

Rok	Liczba osób niepełnosprawnych
2014	37
2015	33
2016	29
2017	29

Źródło: PUP Kłobuck

Pracodawcy, którzy zamierzają zatrudnić osobę bezrobotną, zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy, mogą ubiegać się o wsparcie finansowe, związane z tym zatrudnieniem. Tego rodzaju działanie przynosi obustronne korzyści: pracodawcy mogą zminimalizować koszty związane z zatrudnieniem nowego pracownika, a osoby bezrobotne mają w ten sposób większe szanse na znalezienie zatrudnienia.
Pracodawcy mogą ubiegać się o refundację kosztów poniesionych na wynagrodzenia, składki na ubezpieczenia społeczne w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych, mogą również, korzystając z oddzielnej formy wsparcia, ubiegać się o jednorazową refundację kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne. Inne formy wsparcia kierowane do pracodawców, to między innymi refundacja doposażenia stanowiska pracy lub organizacja stażu.

Pomoc udzielana osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom przez Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela 52. Pomoc społeczna udzielana z powodu niepełnosprawności w latach 2014 – 2017

	2014	2015	2016	2017
Liczba rodzin	175	164	170	156
Liczba osób w rodzinach	415	374	354	278

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Tabela 53. Zasiłki okresowe przyznane z powodu niepełnosprawności w latach 2014 – 2017

	2014	2015	2016	2017
Liczba osób	21	21	24	32
Liczba świadczeń	70	55	82	128
Kwota świadczeń w zł	**14.649**	**12.114**	**13.905**	**13.797**

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Zasiłki pielęgnacyjne

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:
- niepełnosprawnemu dziecku;
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia;
- osobie, która ukończyła 75 lat.

na częściowe pokrycie wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.
Wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosi 153,00 zł miesięcznie.

Tabela 54. Realizacja zasiłków pielęgnacyjnych przez GOPS w latach 2014 – 2017

	2014r.		2015r.		2016r.		2017r.	
	Liczba świadczeń	**Wydatki (w zł)**	**Liczba świadczeń**	**Wydatki (w zł)**	**Liczba świadczeń**	**Wydatki (w zł)**	**Liczba świadczeń**	**Wydatki (w zł)**
Zasiłki pielęgnacyjne	3.384	532.287,00	3.598	550.494,00	3.734	571 302,00	3.657	559.521,00

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Tabela 55. Realizacja dodatku na kształcenie i rehabilitację dziecka niepełnosprawnego za lata 2014 – 2017

	2014r.		2015r.		2016r.		2017r.	
	Liczba świadczeń	**Wydatki (w zł)**	**Liczba świadczeń**	**Wydatki (w zł)**	**Liczba świadczeń**	**Wydatki (w zł)**	**Liczba świadczeń**	**Wydatki (w zł)**
Zasiłki pielęgnacyjne	700	53.780,00	736	59.200,00	756	74 660,00	640	68.820,00

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Pomoc dla rodzin opiekujących się osobami niepełnosprawnymi

Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie, albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu

Ww. świadczenie przyznawane jest na podstawie ustawy z dnia 04 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem" i przysługuje od 01 stycznia 2017 roku, matce lub ojcu dziecka, opiekunowi faktycznemu (tj. osoba faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu opiekuńczego o przysposobienie dziecka), opiekunowi prawnemu dziecka. Jednorazowe świadczenie przysługuje z tytułu urodzenia się żywego dziecka, posiadającego zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii.
Ponadto, warunkiem nabycia prawa do ww. świadczenia jest pozostawanie przez kobietę pod opieką medyczną nie później niż od 10. tygodnia ciąży do porodu, co potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną
Jednorazowe świadczenie przysługuje w wysokości 4000,00 zł i jest przyznawane niezależnie od dochodu. W 2017 roku zostały złożone 3 wnioski o wypłatę jednorazowego świadczenia „Za życiem". Pozytywnie rozpatrzono 1 wniosek, natomiast 2 wnioski pozostały bez rozpatrzenia (brak zaświadczenia lekarskiego).

Zasiłek dla opiekuna

Od 15 maja 2014 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r. poz. 567) określająca warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.
Celem ustawy była realizacja wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r. (sygn. akt K 27/13), w którym Trybunał Konstytucyjny uznał, iż art. 11 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548) jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Zasiłek dla opiekuna od dnia 15 maja 2014 r. przyznaje się w oparciu o rodziny wywiad środowiskowy. Zasiłek dla opiekuna wypłacany jest w kwocie 520,00 zł miesięcznie, niezależnie od dochodów rodziny.

Tabela 56. Realizacja zasiłku dla opiekuna w latach 2014 - 2016

	Liczba świadczeń				Wydatki (w zł)			
	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2014r.**	**2015r.**	**2016**	**2017**
Zasiłek dla opiekuna	414	140	165	135	211.588,50	119.617,50	85.384,00	70.200,00
Odsetki od zasiłku dla opiekuna	250	10	------	------	7.284,07	279,47	---------	----------
Składki na	225	140	109	94	31.661,05	19.995,91	15.597,91	13.451,40

ubezpieczenie emerytalne i rentowe								
Razem	**889**	**290**	**274**	**229**	**250.533,62**	**139.892,88**	**100.981,91**	**83.651,00**

Źródło: GOPS Wręczyca Wielka

Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, przysługuje:
1) matce albo ojcu,
2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności
– jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.
Świadczenie pielęgnacyjne jest niezależne od dochodu rodziny.

Tabela 57. Realizacja świadczenia opiekuńczego w latach 2014 - 2017

	Liczba świadczeń				**Wydatki (w zl)**			
	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2014r.**	**2015r.**	**2016**	**2017**
Świadczenie opiekuńcze	658	711	742	**901**	485.135,60	851.760,00	961 615,80	**1 259 950,90**

Źródło: GOPS Wręczyca Wielka

Specjalne zasiłki opiekuńcze

Specjalny zasiłek opiekuńczy funkcjonuje od 1 stycznia 2013 r.
Przysługuje on osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny - czyli pokrewieństwo 1 i 2 stopnia (dzieci – rodzice, wnuki – dziadkowie, rodzeństwo) a także współmałżonkom jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy uzależniony jest od dochodu rodziny osoby sprawującej opiekę i rodziny osoby wymagającej opieki. Kwota świadczenia to 520 zł miesięcznie.

Tabela 58. Realizacja specjalnego zasiłku opiekuńczego w latach 2014 - 2017

	Liczba świadczeń				Wydatki (w zł)			
	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2014r.**	**2015r.**	**2016**	**2017**
Specjalne zasiłki opiekuńcze	91	145	216	**122**	46.418,70	75.400,00	111 608,90	**62.954,70**

Źródło: GOPS Wręczyca Wielka

Analizując dane dotyczące świadczeń opiekuńczych w ostatnich latach stwierdzić można, że wahania liczby osób uprawnionych wiążą się ze zmianami zachodzącymi w przepisach prawnych.

Spotkania integracyjne

W 2014r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej był współorganizatorem 2 imprez integracyjnych dla dzieci niepełnosprawnych, które odbyły się w Przedszkolu z Oddziałem Integracyjnym we Wręczycy Wielkiej, tj. „Zajączka" i „Mikołaja". W każdym ze spotkań uczestniczyło 25 dzieci wraz z opiekunami.

W czerwcu 2014r. Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach współpracy ze Szkołą Podstawową w Kulejach zorganizował imprezę integracyjną w ramach Ogólnopolskiej Kampanii „Postaw na Rodzinę" w której uczestniczyło około 150 osób, w tym również dzieci niepełnosprawne i ich opiekunowie.

W 2016r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej był współorganizatorem 2 imprez integracyjnych dla dzieci niepełnosprawnych, które odbyły się w Przedszkolu z Oddziałem Integracyjnym we Wręczycy Wielkiej, tj. „Dzień dziecka" i „Mikołaja". W każdym ze spotkań uczestniczyło 25 dzieci wraz z opiekunami.

W dniu 20 czerwca 2016 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach współpracy ze Szkołą Podstawową w Kulejach zorganizował imprezę integracyjną w ramach Ogólnopolskiej Kampanii „Postaw na Rodzinę". W spotkaniu udział wzięło 68 dzieci (w tym dzieci niepełnosprawne) oraz ich opiekunowie. W trakcie spotkania przedstawiona była bajka pt. „Legenda o Warsie i Sawie", zapewniony został poczęstunek dla dzieci i ich opiekunów a następnie odbyła się wspólna zabawa z „Kolorowym Klaunem" połączona z konkursami dla uczestników spotkania.

W 2017r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej był współorganizatorem 2 imprez integracyjnych dla dzieci niepełnosprawnych, które odbyły się w Przedszkolu z Oddziałem Integracyjnym we Wręczycy Wielkiej, tj. w dniu „Dzień dziecka" w którym uczestniczyło 24 dzieci niepełnosprawnych i w dniu 5.12.2017 r. z okazji „Mikołaja" w którym uczestniczyło 18 dzieci wraz z opiekunami.

W dniu 5 czerwca 2017 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach współpracy ze Szkołą Podstawową w Kulejach zorganizował imprezę integracyjną w ramach Ogólnopolskiej Kampanii „Postaw na Rodzinę". W spotkaniu udział wzięło ok.75 dzieci (w tym dzieci niepełnosprawne) oraz ich opiekunowie.

Cel strategiczny IV: Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne:
1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
2.Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Na terenie gminy funkcjonują:
- Poradnia Medycyny Rodzinnej we Wręczycy Wielkiej
- Poradnia Ogólna w Truskolasach
- Poradnia Ogólna w Węglowicach
- Poradnia Ogólna w Kalei.

W 2014 roku gmina udzieliła 30.000,00 zł dotacji na termomodernizację Ośrodka Zdrowia w Truskolasach, a w 2015 roku termomodernizację Ośrodka Zdrowia w Węglowicach również przekazano dotację w wysokości 30.000,00 zł.

Zgodnie z ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do zadań własnych gminy w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej należy w szczególności:
1) opracowywanie i realizacja oraz ocena efektów programów polityki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy;
2) inicjowanie i udział w wytyczaniu kierunków przedsięwzięć lokalnych zmierzających do zaznajamiania mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami;
3) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy.

Obecnie Urząd Gminy we Wręczycy Wielkiej nie posiada dokumentów analitycznych dotyczących stanu zdrowia i potrzeb zdrowotnych mieszkańców gminy, w tym wskazujących potrzeby zdrowotne mieszkańców lub programujących działania, a nadto danych o sytuacji epidemiologicznej mieszkańców. Skutkiem braku strategicznego dokumentu w zakresie polityki zdrowotnej, była niemożliwość oceny, w jakim stopniu realizowane działania przyczyniły się do zaspokojenia istotnych potrzeb zdrowotnych ogółu mieszkańców.

Do zadań zleconych gminy należy wydawanie decyzji, potwierdzających prawo do świadczeń zdrowotnych, w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zadanie to realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Potwierdzeniem prawa do tych świadczeń jest decyzja administracyjna poprzedzona wywiadem środowiskowym przeprowadzonym przez pracownika socjalnego.
W 2014 r. - wydano 9 decyzji dla 8 osób, potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej,
W 2015 r. - wydano 3 decyzje dla 3 osób, potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej.

W 2016 r. prowadzono 13 postępowania w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i wydano:
- 9 decyzji przyznających potwierdzenie prawa do świadczeń zdrowotnych,
- 3 decyzje o umorzeniu postępowania,
- 1 decyzję odmawiającą prawa do świadczeń zdrowotnych.

W 2017 r. prowadzono 20 postępowań w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i wydano:
- 17 decyzji przyznających potwierdzenie prawa do świadczeń zdrowotnych dla 13 osób,
- 3 decyzje o umorzeniu postępowania dla 3 osób.

Cel operacyjny 2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

Świadomość społeczna na temat profilaktyki i leczenia uzależnień jest istotnym elementem w walce z tym zjawiskiem społecznym. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców gminy, nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Problem nadużywania alkoholu jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, ubóstwo, problemy wychowawcze i zdrowotne. Niepokojącym jest fakt wzrastania liczby kobiet nadużywających alkoholu a także obniżanie wieku pierwszego z nim kontaktu.
Zadania w ramach lokalnej strategii profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków, określa uchwalany co rocznie przez Radę Gminy Wręczyca Wielka - Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
W realizacji Programu uczestniczyły instytucje i organizacje wykonujące na rzecz mieszkańców gminy Wręczyca Wielka zadania mieszczące się w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz inne pełniące funkcje wspierające, w szczególności:
- Urząd Gminy,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Ośrodek Kultury,
- Komisariat Policji we Wręczycy Wielkiej,
- placówki oświatowe.

Liczbę rodzin oraz osób w rodzinach, które skorzystały z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii obrazuje poniższa tabela.

Tabela 59. Liczba rodzin oraz osób w rodzinach, które skorzystały z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii w latach 2014 - 2017

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	2014 rok		2015 rok		2016 rok		2017 rok	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	Alkoholizm	36	101	44	104	36	78	29	70
2.	Narkomania	1	1	1	1	1	1	1	1

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Tabela 60. Wydatki na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2014 – 2017

	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
Wydatki	192.055,04	202.451,84	199.952,79	250.828,86

Źródło: Urząd Gminy Wręczyca Wielka

Tabela 61. Wydatki na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w latach 2014 – 2017

	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
Wydatki	3.200,00	2.629,00	3.798,53	5.422,50

Źródło: Urząd Gminy Wręczyca Wielka

Szczegółowe informacje dotyczące realizacji zadań wynikających z Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są corocznie przedstawiane Radzie Gminy Wręczyca Wielka.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Przemocą w rodzinie określane jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc w rodzinie jest rozumiana jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.
Konieczność realizacji działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. Zgodnie z ustawą, na gminie ciąży obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, między innymi poprzez opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
W Gminie Wręczyca Wielka zadania te są wykonywane m.in. poprzez realizację zapisów Uchwały Nr VI/62/11 Rady Gminy Wręczyca Wielka z dnia 29 marca 2011r. w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Wręczyca Wielka na lata 2011 – 2018. Profilaktyka i zapobieganie przemocy w rodzinie są bardzo ważne ze względu na skuteczność działań i zmniejszenie liczby osób nią zagrożonych.

Tabela 62. Wydatki na realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Wręczyca Wielka w latach 2014 – 2017

	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
Wydatki	20.585,60	21.733,68	22.852,67	**16.658,30**

Źródło: Urząd Gminy Wręczyca Wielka

W latach 2014 - 2017 w obszarze wspierania rodzin dotkniętych przemocą na terenie gminy wiodącą rolę pełnił Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowały również inne podmioty, takie jak: placówki oświatowe, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki służby zdrowia, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, kuratorzy sądowi.

GOPS, realizował zadania skierowane do rodzin z problemem przemocy domowej głównie w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Tabela 63. Liczba rodzin oraz osób w rodzinach, które skorzystały z pomocy społecznej z powodu przemocy w latach 2014 - 2017

Powód trudnej sytuacji życiowej	**2014 rok**		**2015 rok**		**2016 rok**		**2017 rok**	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Przemoc	12	48	15	50	14	51	7	23

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

W 2014 r. GOPS udzielił pomocy 70 rodzinom, w których występowała przemoc domowa, w tym:
- pomoc finansowa – 10 rodzin;
- posiłki dla dzieci w szkole – 11 dzieci;
- zgłoszenie do GKRPA – 3 osób;
- wsparcie rodziny usługami asystenta rodziny – 3 rodziny;
- 2 dzieci uczęszcza na zajęcia do świetlicy mającej siedzibę w GOK we Wręczycy Wielkiej.

W 2014 r. pracownicy socjalni nie podejmowali działań związanych z odebraniem dziecka w związku z zaistnieniem przemocy w rodzinie.

W 2015 r. GOPS udzielił pomocy 15 rodzinom, w których występowała przemoc domowa, w tym:
- pomoc finansowa – 14 rodzin;
- posiłki dla dzieci w szkole – 11 dzieci;
- zgłoszenie do GKRPA – 3 osób;
- wsparcie rodziny usługami asystenta rodziny – 4 rodziny;
- informowanie rodzin, w których występowała przemoc o możliwości skorzystania z usług psychologa w Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy GOPS we Wręczycy Wielkiej,
- motywowanie do uczestnictwa w grupie wsparcia – 12 osób.

W 2015 r. pracownicy socjalni nie podejmowali działań związanych z odebraniem dziecka w związku z zaistnieniem przemocy w rodzinie.

W 2016 roku rodziny zostały objęte pomocą tut. GOPS w formie:

- pracy socjalnej mającej na celu poprawę sytuacji rodzinnej – 65 rodzin, w tym 104 osoby,
- pomocą finansową (zasiłki celowe, okresowe, stałe) – 13 rodzin,
- opłacenie posiłków dla dzieci w szkołach, przedszkolach – 14 dzieci,
- pomoc w formie udzielania wsparcia przez asystenta rodziny – 1 rodzina,
- motywowanie do uczestnictwa w grupie wsparcia – 33 osoby.

W 2017 roku GOPS udzielił pomocy w formie:
- pracy socjalnej mającej na celu poprawę sytuacji rodzinnej – 53 rodzin,
- pomocą finansową (zasiłki celowe, okresowe) – 7 rodzin na kwotę 9.142,90 zł.
- pomocą usługową (specjalistyczne usługi opiekuńcze) – 1 rodzina
- opłacenie posiłków dla dzieci w szkołach, przedszkolach – 6 dzieci,
- pomocą w formie udzielania wsparcia przez asystenta rodziny – 4 rodziny.

W 2017 r. pracownik socjalny podczas wypełniania obowiązków służbowych przy współudziale Policji oraz pracowników pogotowia ratunkowego odebrał z jednej rodziny 3 dzieci na mocy przepisów art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Dwoje dzieci zostało umieszczonych w placówce opiekuńczo – wychowawczej, jedno dziecko w rodzinie zastępczej.

W latach 2014 - 2017 Ośrodek koordynował realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2018, prowadził także obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Zespół Interdyscyplinarny we Wręczycy Wielkiej funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy. Szczegółowe warunki jego funkcjonowania oraz powoływanie i odwoływanie członków zostało zawarte w Uchwale Nr VI/63/11 Rady Gminy Wręczyca Wielka z dnia 29 marca 2011r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego we Wręczycy Wielkiej oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Skład Zespołu Interdyscyplinarnego funkcjonującego na dzień 31.12.2017 r. został powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Wręczyca Wielka z dnia 18 września 2017 roku w sprawie powołania składu Zespołu Interdyscyplinarnego we Wręczycy Wielkiej.
Obecnie Zespół Interdyscyplinarny we Wręczycy Wielkiej liczy 12 osób.
Zespół corocznie odbywał od 4 do 5 posiedzeń. Podczas posiedzeń Zespołu przedstawiano skalę zjawiska przemocy na terenie gminy Wręczyca Wielka, akty prawne na podstawie których podejmowane są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy. Omawiane były zadania jakie spoczywają na członkach Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych oraz działania podejmowane w ramach procedury "Niebieskiej Karty". Spotkania były także poświęcone wypracowaniu bardziej efektywnych działań wobec osób doświadczających przemocy oraz stosujących przemoc, a także ich najbliższemu otoczeniu.
Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego analizowali indywidualne przypadki rodzin uwikłanych w przemoc domową, wskazując rozwiązania prawne i dalsze kierunki pracy z daną rodziną.
Poszczególni członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyli także w posiedzeniach grup roboczych.

Tabela 64. Liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych i liczba posiedzeń grup roboczych w latach 2014 – 2017

Rok	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczba posiedzeń grup roboczych
2014	4	155
2015	4	125
2016	4	161
2017	5	150

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny we Wręczycy Wielkiej

Podejmowanie interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty", obejmującą ogół czynności realizowanych przez przedstawicieli określonych instytucji w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Procedurę tę realizowali przedstawiciele różnych instytucji w ramach powoływanych przez Zespół Interdyscyplinarny tzw. grup roboczych, zajmujący się indywidualnym przypadkiem.

Tabela 65. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w latach 2014-2017 r. i liczba prowadzonych procedur.

Rok	Liczba rodzin, w których była kontynuowana procedura NK w roku sprawozdawczym z lat ubiegłych	Liczba nowych rodzin, które zostały objęta procedurą NK w roku sprawozdawczym	Łącznie rodziny objęte działaniami w ramach procedury NK w roku sprawozdawczym (a+b)	Liczba prowadzonych procedur w roku sprawozdawczym w stosunku do rodzin objętych działaniami w ramach procedury NK	Liczba zakończonych procedur NK w roku sprawozdawczym	Liczba procedur kontynuowanych w roku następnym po sprawozdawczym (d-e)
	a	b	c	d	e	f
2014	32	40	72	78	58	20
2015	20	45	65	68	41	27
2016	27	39	66	69	48	21
2017	21	32	53	55	35	20

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny we Wręczycy Wielkiej

Tabela 66. Formularze NK w latach 2014 – 2017 z podziałem na podmioty wypełniające

Rok	Policja	GOPS	GKRPA	Służba Zdrowia	Placówka Oświatowa	Inne OPS, ZI	Razem
2014	54	8	3	-	1	-	66
2015	50	13	1	-	1	-	65
2016	42	6	-	-	-	-	48
2017	39	8	-	-	-	1	48

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny we Wręczycy Wielkiej

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że w 2017 roku do Przewodniczącej Zespołu wpłynęło 48 formularzy NK, tj. o 18 mniej niż w 2014 roku.

Tabela 67. Liczba formularzy Niebieskiej Karty A wypełnionych w okresie 2014 – 2017 z podziałem na wszczynające procedurę i dokumentujące nowe zdarzenie

Rok	Niebieskie Karty A wszczynające procedurę Niebieskiej Karty w danej rodzinie	Niebieskie Karty A dokumentujące nowe zdarzenia w trakcie trwania procedury	Razem
2014	48	18	66
2015	48	17	65
2016	42	6	48
2017	34	14	48

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny we Wręczycy Wielkiej

Tabela 68. Powody zakończenia działań w ramach procedury Niebieskiej Karty w latach 2014 – 2017

Rok	Łącznie liczba zakończenia procedur NK (a+b)	Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13.09.2011r. - ustanie przemocy w rodzinie lub zrealizowania indywidualnego planu działania	Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13.09.2011r. - brak zasadności podejmowania działań w ramach procedury "Niebieska Karta"
		a	b
2014	58	20	38
2015	41	15	26
2016	48	25	23
2017	35	19	16

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny we Wręczycy Wielkiej

Tabela 69.. Struktura rodzin objętych NK w latach 2014 – 2017

Rok	Liczba rodzin objętych procedurą NK (c+f)	Liczba osób w tych rodzinach razem (d+e+g)	Rodziny z dziećmi			Rodziny bez dzieci	
			Liczba rodzin, w których wychowują się niepełnoletnie dzieci	Liczba osób dorosłych	Liczba dzieci w rodzinach objętych NK	Liczba rodzin bez dzieci	Liczba osób dorosłych
	a	b	c	d	e	f	g
2014	72	246	35	86	*55*	37	105
2015	*65*	*226*	35	85	*54*	30	87
2016	*66*	*241*	34	89	*59*	32	93
2017	*53*	*186*	32	75	*57*	21	54

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny we Wręczycy Wielkiej

Tabela 70. Działania, wystosowane wnioski przez Zespół Interdyscyplinarny w latach 2014 – 2017

Rok	Skierowania/ wnioski przez ZI osób do GKRPA	Wnioski do Sądu Rodzinnego	Zawiadomienia do organów ścigania
2014	16	4	1
2015	12	8	0
2016	18	2	0
2017	9	3	3

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny we Wręczycy Wielkiej

Tabela 71. Charakterystyka osób, wobec których zachodzi podejrzenie, iż doświadczają przemocy w rodzinie wg formularzy NKA w latach 2014 – 2017

Rok	Żona	Mąż	Konkubina/partner/ka	Matka	Ojciec	Pełnoletni syn	Pełnoletnia córka	Dorosłe rodzeństwo	Babcia	Niepełnoletnie dzieci	Inne osoby wspólnie zamieszkujące
2014	39	2	-	20	1	3	3	1	-	-	4
2015	43	-	4	11	1	2	1	1	1	3	2
2016	39	-	5	10	4	1	2	4	-	1	1
2017	36	-	2	9	3	-	1	2	1	-	1

(w niektórych rodzinach są dwie lub więcej osób, wobec których zachodzi podejrzenie o doświadczaniu przemocy)

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny we Wręczycy Wielkiej

2014

Z danych uzyskanych w toku prac grup roboczych wynika, iż 18 sprawców przemocy posiada wyrok za znęcanie się na podst. art. 207 § 1 KK. Na koniec roku 2014 w toku rozpatrywania było 6 spraw.

2015

Z danych uzyskanych w toku prac grup roboczych wynika, iż 6 sprawców przemocy posiada wyrok za znęcanie się na podst. art. 207 § 1 KK. Aktualnie w toku rozpatrywania są 3 sprawy.

2016

Z danych uzyskanych z Komisariatu Policji we Wręczycy Wielkiej wynika, iż w 2016 roku przeprowadzono przez tut. jednostkę Policji ogółem 19 postępowań w sprawach o podejrzenie popełnienia przestępstwa o stosowaniu przemocy w rodzinie.

6 dochodzeń zakończyło się wniesieniem aktu oskarżenia do Prokuratury Rejonowej w Częstochowie, 9 postępowań zakończyło się odmową wszczęcia dochodzenia, 2 zostały umorzone, oraz w chwili obecnej 2 postępowania są w trakcie prowadzenia.

2017

Z danych uzyskanych z Komisariatu Policji we Wręczycy Wielkiej wynika, iż w 2017 roku tut. Jednostka Policji przeprowadziła ogółem 19 postępowań w sprawach o podejrzenie popełnienia przestępstwa stosowania przemocy w rodzinie. W 11 postępowaniach wszczęto dochodzenie, z czego 5 zostało zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia do Prokuratury Rejonowej w Częstochowie, 4 dochodzenia zostały umorzone oraz 2 nadal są prowadzone.

Szczegółowe informacja dotycząca zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie były co roku przedstawiane Radzie Gminy Wręczyca Wielka w sprawozdaniach z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Wręczyca Wielka na lata 2011 – 2018.

Cel strategiczny V: Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

Cele operacyjne:
1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel operacyjny 1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

Policja ustawowo zobowiązana jest do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Jednym z podstawowych jej zadań jest ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra. Realizując te zadania policja gromadzi dane dotyczące przestępstw wymienionych w kodeksie karnym i innych ustawach szczegółowych, zawierających przepisy karne.

Tabela 72. Zagrożenia przestępczością w siedmiu kategoriach:

Przestępstwa kryminalne:					
Lp.	**Postępowania wszczęte przeciwko mieniu:**	**Stan wskaźników na 2014 rok**	**Stan wskaźników na 2015 rok**	**Stan wskaźników na 2016 rok**	**Stan wskaźników na 2017 rok**
1.	**kradzieże**	15	21	10	10
2.	**kradzieże z włamaniem**	10	15	11	2
3.	**kradzież i kradzież z włamaniem do samochodu**	0	0	0	0
4.	**rozboje**	0	2	1	1
5.	**zniszczenie mienia**	11	6	7	7
6.	**uszkodzenia ciała**	6	4	5	3
7.	**bójka i pobicie**	5	0	1	3

Źródło: KPP w Kłobucku

Działania z zakresu zapobiegania przestępczości nieletnich to przede wszystkim aktywizacja dzieci i młodzieży, organizacja wypoczynku letniego oraz różnorodnych form aktywnego wypoczynku, a także realizacja procesów wychowawczych ukierunkowanych na kształtowanie bezpiecznych zachowań.
W ramach współpracy szkół podstawowych i gimnazjów z Policją organizowano:
– spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, dyrektora szkoły z policjantami, kuratorami sądowymi, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym,
– spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości, problemu agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży oraz z młodszymi uczniami, na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń,
– informowano policję o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży.

Podejmowane przez dyrektorów szkół działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych, w tym zamontowanie monitoringu niemal całkowicie wyeliminowało sytuacje problematyczne. System kamer jest w stanie zarejestrować zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne, wpływa pozytywnie na zachowanie nieletnich. Z informacji zaczerpniętych od dyrektorów jednoznacznie wynika, iż w szkołach zmalał między innymi poziom zniszczeń i dewastacji, jak również zachowań niepożądanych wśród młodzieży w tym bójek, zaczepek itd. Poza kontrolą uczniów monitoring umożliwia również wykrywalność podejrzanego zachowania osób nieupoważnionych do wstępu na teren szkoły. Na terenie gminy w 7 szkołach zamontowany jest monitoring.

Cel operacyjny 2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców jest efektem wpływu różnych czynników. Oddziałują na nie zarówno obiektywnie istniejące uwarunkowania, np. zauważalne nasilenie zagrożeń w najbliższym otoczeniu, jak i wyobrażenia o przestępczości w kraju.
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców jest jednym z podstawowych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Gmina podejmuje nie tylko bezpośrednie działania o charakterze interwencyjnym. Na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływa także realizacja innych zadań samorządu, których celem jest ograniczanie pośrednich przyczyn stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii społecznych. Są to np. działania w obszarze edukacji, wychowania, ochrony zdrowia, rozwoju gospodarczego, przeciwdziałania bezrobociu, narkomanii, alkoholizmowi i przemocy w rodzinach.
W zaspakajaniu tych potrzeb istotna jest współpraca samorządu z policją – główną instytucją dbającą o bezpieczeństwo. Zadania Policji, oprócz działań ochronnych i kontrolnych, wykrywania przestępstw czy ścigania sprawców, obejmują inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym.

Działania Policji podejmowane na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców.

W latach 2014 – 2017 funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Kłobucku jak również Komisariatu Policji we Wręczycy Wielkiej prowadzili szereg działań o charakterze kontrolno – prewencyjnycm. Prowadzone działania w wielu przypadkach w znacznym stopniu przyczyniły się do eliminacji naruszeń prawa, jak również zapobiegły popełnieniu przestępstw.

Rok	Podejmowane działania
2014	- prowadzenie działań poprzez stronę internetową rozpropagowano działania mające ograniczyć oszustwa dokonywane na szkodę osób starszych, m.in. metodą „na wnuczka", - w ramach Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw od 24.02.2014 r. Do 1.03.2014 r. Policjanci podczas pełnionych dyżurów udzielali porad ofiarom przestępstw, - 25.10.2014 r. - policjanci uczestniczyli w happeningu w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Kalei pod hasłem „No promil – No problem". Akcja ta ukierunkowana była na uświadomienie uczniom, jakie niebezpieczeństwo stwarzają na drodze nietrzeźwi kierowcy, - 28.10.2014 r. - policjanci uczestniczyli w happeningu pod nazwą „Kierowco, włącz myślenie" w Zespole Szkół w Węglowicach, - 27 – 31.10.2014 r. Policjanci uczestniczyli w działaniach pod nazwa „nie zamykaj oczu" w Zespole Szkół w Truskolasach, - policjanci przeprowadzili liczne pogadanki z przedszkolakami, uczniami szkół podstawowych i gimnazjum na temat bezpieczeństwa w domu, w ruchu drogowym, w czasie wakacji oraz czasu wolnego, cyberprzemocy, tzw. Przestępstwa z nienawiści, odpowiedzialności nieletnich w świetle obowiązujących przepisów. Ponadto podczas

	spotkań przedstawiono założenia kampanii „Nie reagujesz – akceptujesz" oraz „Zielona strefa".
2015	- prowadzenie działań poprzez stronę internetową rozpropagowano działania mające ograniczyć oszustwa dokonywane na szkodę osób starszych, m.in. metodą „na wnuczka", - policjanci z Kłobucka wzięli udział w spotkaniu z uczniami szkół w Kalei, Borowem i Węglowicach, gdzie przeprowadzili pogadanki na temat bezpieczeństwa na drodze. Dzieci otrzymały kamizelki odblaskowe, - - policjanci przeprowadzili liczne pogadanki z przedszkolakami, uczniami szkół podstawowych i gimnazjum na temat bezpieczeństwa w domu, w ruchu drogowym, w czasie wakacji oraz czasu wolnego, cyberprzemocy.
2016	- cyklicznie prowadzone były programy mające na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym, a zwłaszcza zmniejszenie liczby wypadków drogowych, w tym spowodowanych przez kierujących będących pod wpływem alkoholu, tj. Prędkość; Alkohol i narkotyki; Truck; Bus; Pasy; Bezpieczny weekend, - ma stronie internetowej KPP w Kłobucku publikowane były wskazówki dla seniorów, jak nie stać się ofiarą oszusta, a także dotyczące przestępstw metodą „na słupa" oraz kradzieży tożsamości, - w ramach kampanii „Rok Pieszego 2015" przeprowadzono akcje i pogadanki dla uczniów, ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego, - wspólnie z nauczycielami ze szkoły podstawowej w Węglowicach i młodzieżą z klasy o profilu ogólnopolicyjnym, działającą w strukturach Młodzieżowej Służby Ruchu Drogowego, zorganizowano działania pod nazwą „Bezpieczni Niechronieni Użytkownicy Dróg". Działania odbyły się na terenie ZS w Węglowicach, - przeprowadzono zajęcia teoretyczno-praktyczne dotyczące bezpieczeństwa w ruchu drogowym dla uczniów Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Kalei. Działania odbyły się z wykorzystaniem mobilnego miasteczka ruchu drogowego, - w dniu 24 września 2016 roku we Wręczycy Wielkiej zorganizowano spotkanie pn. „Powiat Kłobucki – tu żyje się bezpiecznie". Impreza objęta została patronatem Wicemarszałka Województwa Śląskiego Stanisława Dąbrowy. Podstawowym założeniem akcji była profilaktyka dotycząca zagrożeń związanych z tlenkiem węgla, - w ramach rządowego programu „Razem Bezpieczniej" Komenda Powiatowa Policji w Kłobucku realizowała działania prewencyjne w ramach kampanii: „Bezpieczna droga do szkoły", „Dopalacze kradną życie" i „Nie reagujesz – akceptujesz".
2017	- stosunku do uczestników ruchu drogowego były prowadzone cykliczne akcje: Prędkość', „Znicz", Pieszy, Bezpieczny weekend, Pasy, Busy, Alkohol i narkotyki, Bezpieczne ferie, Bezpieczne wakacje, Bezpieczny weekend – Boże Narodzenie", „Łapki na kierownicę", - Policja prowadziła również działania wynikające z Rządowego Programu „Razem Bezpieczniej" na dwóch płaszczyznach: Bezpieczeństwo w szkole i Bezpieczeństwo w ruchu drogowym. O skutkach prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu i sposobach na powstrzymanie nietrzeźwych kierowców rozmawiali funkcjonariusze z uczniami szkół m.in. w Kalei i Węglowicach, - 12.05.2017 r. w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Kalei zorganizowano „Dzień Przeciwko Dopalaczom". Impreza odbywała się pod hasłem „Poznaj prawdziwy smak życia, szukaj szczęścia inaczej niż przez dopalacze". Podczas imprezy profilaktyk społeczny wygłosił prelekcję na temat tego, czym grozi nabywanie i zażywanie dopalaczy. Policjant apelował do młodych ludzi o świadome podejmowanie decyzji, które mogą mieć wpływ na całe późniejsze życie, - policjanci uczestniczyli w festynach i piknikach organizowanych na terenie gminy, promując bezpieczne zachowania w szkole, w domu oraz w ruchu drogowym.

Źródło: KPP w Kłobucku

Działania Policji podejmowane na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców

Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców gminy na drodze prowadzone były przez Urząd Gminy Wręczyca Wielka.

Tabela 73. Działania gminy na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców na drogach.

Rok	Działania
2014	**Oświetlenie uliczne:** - wybudowano 2.081 mb sieci energetycznej oraz zainstalowano 40 nowych lamp. **Drogi:** - ustawiono 8 nowych wiat przystankowych na terenie gminy oraz naprawiono i pomalowano wiaty przystankowe, - na bieżąco prowadzono prace pielęgnacyjne drzew przy drogach gminnych.
2015	**Oświetlenie uliczne:** - wymieniono 172 starych opraw oświetlenia ulicznego (w tym: 46 opraw sfinansowanych zostało ze środków gminy, 126 opraw wymienił Zakład Energetyczny), **Drogi:** - dofinansowano przebudowę 11 km dróg i 3,5 km chodników relacji: Truskolasy – Zamłynie – Kuleje – Nowiny – Bór Zapilski – Piła Pierwsza (1 677 000 zł), - prowadzono remonty bieżące na następujących odcinkach dróg: na drodze Jezioro – Łebki, Borowe ul. Leśna – Długi Kąt, w Grodzisku ul. Nowa, - utwardzono teren i rozplantowano ziemię przy przejściu dla pieszych przy ul. Kłobuckiej w Grodzisku, - zakupiono i ustawiono 3 wiaty przystankowe (pierzchno, Klepaczka, Piła Pierwsza).
2016	**Oświetlenie uliczne:** - wybudowano 2 210 mb nowych linii, zabudowano 26 słupów oraz zainstalowano 29 dodatkowych opraw z tego: - 14 w Długim Kącie, - 12 na odcinku Węglowice - Puszczew - Jezioro, - 3 pojedyncze: w Borowem na ul. Długiej, w Jeziorze oraz na ul Szkolnej w Truskolasach, Ponadto w 2016 r. Zakład Energetyczny wymienił 51 opraw, w tym 31 w Jeziorze oraz 20 ledowych we Wręczycy Wielkiej przy ul. Spokojnej, Sportowej i ulicach sąsiednich. **Drogi:** - przebudowano drogę powiatową relacji Biała Górna – Lgota – Szarlejka - Kalej. Inwestycja była prowadzona przez Powiat Kłobucki przy współpracy z gminami Kłobuck i Wręczyca Wielka. Na terenie naszej gminy chodnik i nową nawierzchnię położono na odcinku ok. 1 314 mb, tj. od ul. Głównej w Kalei poprzez ul. Cmentarną i Słoneczną w Szarlejce, aż do granic gminy. Udział naszej gminy przy realizacji tego zadania wynosił 389 653 zł, - przebudowano również drogi gminne: ul. Szkolna, 1 Maja, Rynek w Truskolasach. Koszt inwestycji to 2 819 998,66 zł, a efektem jest: 2 119 mb nowej nawierzchni, w tym 350 mb z kostki, 4 032,9m^2 parkingów i chodników, oraz 2076,1 m^2 zjazdów, ponadto wybudowano 701 mb kanalizacji deszczowej. Przy realizacji tej inwestycji przeniesiono również zasuwy na pobocza dróg, - kosztem 297 413,13 zł przebudowano wraz z odwodnieniem i chodnikiem ul. Szkolną i Cmentarną w Kalei, - położono nakładkę asfaltowa na ul. ks. Wołoszyna i terenów do niej przyległych w Szarlejce, Prowadzone remonty i pozostałe roboty na drogach gminnych: - prowadzono remonty nawierzchni bitumicznych, oraz jak co roku, w dwóch etapach prowadzony był także remont cząstkowy dróg o nawierzchniach asfaltowych, - remonty przeprowadzono również na: ul. Cichej w Szarlejce, ul. Nadrzecznej, Strażackiej i Jana Pawła II w Grodzisku, ul. Szkolnej we Wręczycy Wielkiej, ul. Brzozowej we Wręczycy Małej, ul. Strażackiej, Brzozowej, Parkowe,j Kowalskiej w Kalei, ul. Sportowej w Nowinach, ul.

	Topolowej w Pile Drugiej, ul. Równoległej oraz drogi od Vivy do ul. Kamiennej w Truskolasach, drogi gminnej w Pierzchnie, drogi gminnej w Długim Kącie, - remont odwodnienia liniowego drogi w Węglowicach, - przepust na ul ks. Odróbki we Wręczycy Małej, - wykonano projekt odwodnienia ul. Polnej w Grodzisku. - oznakowano kolejne ulice w gminie tabliczkami (tj. ul. Myśliwską, Sportową i Długą w Nowinach, ul. ks. Wołoszyna w Szarlejce, oraz ul. Azaliową w Kalei), - zamontowane zostało lustro na drodze w Węglowicach, - zakupiono trzy wiaty przystankowe dla: Wręczycy Małej na ul. Zamkową, Wręczycy Wielkiej na ul. Mickiewicza i dla Golcy - przy remizie OSP, oraz dwie tablice ogłoszeń dla Sołectw w Zamłyniu i Wręczycy Małej.
2017	**Oświetlenie uliczne:** - wybudowano 1.900 mb linii napowietrznych, 44 słupy oraz zainstalowano 33 nowe opraw m.in. przy ul. Sportowej i Kwiatowej we Wręczycy Wielkiej, Kowalskiej w Kalei oraz ul. Sportowej w Szarlejce, ul. Sosnowej w Borowem oraz w Jezioro-Puszczew. Ponadto Zakład Energetyczny wymienił 45 lamp w Truskolasach na ul. Dębiecznej, Krótkiej i Szkolnej **Drogi:** na drogach powiatowych: - Powiat Kłobucki, przy udziale finansowym Gminy Wręczyca Wielka wybudował dwa odcinki dróg: 3.367 mb drogi powiatowej Hutka–Kłobuck, w tym 203 mb na terenie naszej gminy – przy dofinansowaniu gminy 29.638 zł, oraz 694,4 mb drogi Wręczyca Wielka (ul. Podgaj) - Długi Kąt przy dofinansowaniu 101.103 zł, na drogach gminnych: - we Wręczycy Wielkiej przebudowano ul Sportową, oraz łącznik ul. Sportowej z Czereśniową wraz z utwardzeniem terenu przylegającego do drogi, o łącznej długości 1.047 mb, w tym, zatoki postojowe o powierzchni 1.758 m^2 oraz chodniki o pow. 3.289 m^2. – zadanie dofinansowane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w kwocie 869 523,00 zł; - opracowano dokumentację oraz przebudowano w Kalei za kwotę 300 390,75 zł ul. Irysową, Liliową, Kalinową i łącznik z ul. Główną, o łącznej długości 770 mb; - przeprowadzono remont dróg gminnych: w Klepaczce, Jeziorze, ul. Wrzosowej w Grodzisku; ul. Gruszowej we Wręczycy Wielkiej; - oprócz prowadzonych remontów cząstkowych w dwóch etapach, uzupełniano ubytki na drogach tłuczniowych na ul. Leśnej i Wczasowej w Borowem, oraz drodze gminnej w Długim Kącie; - systematycznie, w miarę posiadanych środków finansowych wykonywane było oznakowanie dróg gminnych znakami drogowymi oraz tablicami z nazwami ulic.

Źródło: Urząd Gminy Wręczyca Wielka

Organizacja dowozu dzieci i młodzieży do przedszkoli i szkół.

1. Gmina winna zapewnić uczniom niepełnosprawnym bezpłatny transport i opiekę w czasie przewozu do najbliższego przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową , upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym, także do najbliższej szkoły ponadgimnazjalnej. Jeżeli dowożenie i opiekę zapewniają rodzice, zwrot kosztów przejazdu ucznia odbywa się na zasadach określonych w umowie zawartej pomiędzy wójtem i rodzicami.

W roku szkolnym 2013/2014 – dzieci niepełnosprawne do szkół dowoziło swoimi samochodami 19 rodziców. Kwota wydatkowana przez gminę na zwrot kosztów realizowanego przez rodziców dowozu dzieci niepełnosprawnych wynosiła średnio w miesiącu 19.769 zł.

W roku szkolnym 2014/2015 – dzieci niepełnosprawne do szkół dowoziło swoimi samochodami 19 rodziców. Kwota wydatkowana przez gminę na zwrot kosztów realizowanego przez rodziców dowozu dzieci niepełnosprawnych wynosiła średnio w miesiącu 20.638,00 zł.

W roku szkolnym 2015/2016 – dzieci niepełnosprawne do szkół dowoziło swoimi samochodami 20 rodziców, a 1 uczeń wraz z opiekunem dojeżdżał do Częstochowy autobusem Kwota wydatkowana przez gminę na zwrot kosztów realizowanego przez rodziców dowozu dzieci niepełnosprawnych wynosiła średnio w miesiącu 19.141,00 zł, a dojazd PKS 143,00 zł.

W roku szkolnym 2016/2017 – dzieci niepełnosprawne do szkół dowoziło swoimi samochodami 24 rodziców, a 2 uczniów wraz z opiekunami dojeżdżało do Częstochowy autobusem Kwota wydatkowana przez gminę na zwrot kosztów realizowanego przez rodziców dowozu dzieci niepełnosprawnych wynosiła średnio w miesiącu 24.779,00 zł, a dojazd PKS 332,00 zł.

2. Jeżeli droga dziecka 5 – letniego z domu do najbliższego publicznego przedszkola przekracza 3 km, obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki podczas przewozu dziecka lub zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice.
Jeżeli droga do szkoły, w której obwodzie uczeń mieszka, ucznia klas I – IV szkoły podstawowej przekracza 3 km a ucznia klas V – VI szkoły podstawowej i ucznia gimnazjum 4 km, obowiązkiem gminy jest zapewnienie uczniowi bezpłatnego transportu i opieki podczas przewozu lub zwrot kosztów przejazdu środkami komunikacji publicznej.

Tabela 74. Liczba uczniów dowożonych i dojeżdżających

Lp.	Placówka	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
		Liczba uczniów	Liczba uczniów	Liczba uczniów	Liczba uczniów
1.	**ZS i Przedszkole we Wręczycy Wielkiej**	118	122	119	111
2.	**ZS i Przedszkole w Truskolasach**	238	246	239	226
3.	**ZS i Przedszkole w Węglowicach**	128	130	127	110
	Ogółem	**484**	**498**	**485**	**447**

Źródło: Zespół Obsługi Placówek Oświatowych we Wręczycy Wielkiej

Inne podejmowane działania:
2015 r. - zakup aparatu fotograficznego i dwóch testerów dla Komisariatu Policji we Wręczycy Wielkiej,
2016 r. - dofinansowanie ze środków gminy do zakupu samochodu dla Komisariatu Policji we Wręczycy Wielkiej,
2017 r.
- wykonanie monitoringu na boisku sportowym we Wręczycy Wielkiej,
- zakup systemu alarmowego (syren) dla OSP Kalej oraz Zamłynia.

Cel strategiczny VI: Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:
1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.
3. Wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Cel operacyjny 1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.

Zatrudnienie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej we Wręczycy Wielkiej rokrocznie wzrasta. W 2017 r. było wyższe o 14 osób w porównaniu do roku 2014. Wzrost ten wynikał z konieczności zatrudnienia osób do realizacji usług opiekuńczych, radcy prawnego, osób do obsługi świadczenia wychowawczego, pracownika do prowadzenia pomocy materialnej dla uczniów oraz pracowników na umowę na zastępstwo. Ośrodek zatrudniał również osoby w ramach robót publicznych.
W tym miejscu należy wspomnieć, że wdrożenie z początkiem kwietnia 2016 r. ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wiązało się z koniecznością dostosowania warunków organizacyjnych, kadrowych i sprzętowych do realizacji nowego zadania rządowego. Krótki czas na przygotowanie, wynikający z szybkiego tempa prac legislacyjnych nad ustawą, stanowił dla Ośrodka i Gminy duże wyzwanie i wymagał podjęcia szeregu wielokierunkowych działań, w tym m.in. przeprowadzenia naboru na nowe stanowiska urzędnicze i zakupienia niezbędnego sprzętu, dostosowania oprogramowania i zaplecza technicznego, przeszkolenia nowo zatrudnionej kadry, a także zaangażowania wielu dotychczasowych pracowników w pomoc w terminowej realizacji zadania.

W październiku 2015 roku Ośrodek utworzył dodatkowe miejsce prowadzenia działalności, poprzez wynajem i adaptację pomieszczeń w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej we Wręczycy Wielkiej przy ul. Śląskiej 28, gdzie przeniesiono część pracowników Działu Pomocy Środowiskowej tj.: 6 pracowników socjalnych i asystenta rodziny. Rozdzielenie Działu (pozostali pracownicy mają siedzibę w budynku Urzędu Gminy) wpływa jednak niekorzystnie na pracę Działu, w tym obsługę klientów. Ponadto pozyskanie tych pomieszczeń nie rozwiązało problemów lokalowych Ośrodka, tym bardziej, że praktycznie co roku do Ośrodka przekazywane są nowe zadania.

Tabela 75. Zatrudnienie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej we Wręczycy Wielkiej w latach 2014 - 2017

Liczba zatrudnionych pracowników			**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Ogółem			**29**	**33**	**41**	**43**
w tym:	kierownik jednostki		1	1	1	1
	pracownicy socjalni w tym:	ogółem	9	9	12 (w tym 2 osoby na zastępstwo)	12 (w tym 2 osoby na zastępstwo)
		starszy specjalista pracy socjalnej	-----	1	1	1
		specjalista pracy socjalnej	3	5	5	5
		starszy pracownik	3	2	2	2

		socjalny				
		pracownik socjalny	3	1	4	4
	opiekunki		5	7	7	7
	pozostali pracownicy		14	16	21	23

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej

Ważnym elementem mającym wpływ na jakość pracy świadczonej na rzecz środowiska jest samokształcenie i podnoszenie wiedzy. Specyfika, stopień trudności realizowanych przez pracowników zadań wymagają ciągłego doskonalenia. Pracownicy Ośrodka w latach 2014 - 2017 r. systematycznie podwyższali swoje kwalifikacje w ramach szkoleń i konferencji o tematyce związanej z realizowanymi zadaniami, jak również podwyższali kwalifikacje na studiach podyplomowych i specjalizacjach.
Szkolenia swoim zakresem obejmowały między innymi takie tematy jak:
- świadczenia wychowawcze 500+,
- zmiany w przepisach dotyczących przyznawania świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz egzekucji świadczeń nienależnie pobranych;
- aktualne problemy w pomocy społecznej,
- zamknięcie ksiąg rachunkowych,
- gospodarka finansowa i rachunkowość jednostek sektora finansów publicznych,
- centralizacja rozliczeń VAT, księgowość i sprawozdawczość 500+,
- ochrona danych osobowych,
- zmianie w prawie pracy i umowach zlecenie w 2017 roku,
- ujęcie księgowe operacji wynikających z programu 500+,
- praca z osobami psychicznie chorymi,
- przemoc w rodzinie z problemem alkoholowym,
- praca ze sprawcą przemocy w rodzinie z wykorzystaniem podejścia skoncentrowanego na rozwiązaniach,
- zasiłki chorobowe, macierzyńskie i opiekuńcze,
- asystentura jako alternatywna forma pomocy rodzinie - praca asystenta z rodzinami o szczególnych potrzebach,
- Karta Dużej Rodziny.

Cel operacyjny 2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.

W latach 2014 – 2017 współpraca samorządu gminy Wręczyca Wielka z organizacjami pozarządowymi realizowana była zgodnie z corocznie uchwalanymi Programami współpracy Gminy Wręczyca Wielka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
W ramach realizacji programów w latach 2014 – 2017 współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi uprawnionymi podmiotami miała charakter finansowy oraz pozafinansowy.
Finansowe formy współpracy polegały na:
- zlecaniu realizacji zadań publicznych poprzez powierzenie lub wspieranie ich realizacji,
- zakupie usług dotyczących realizacji zadań na zasadach i w trybie określonym w przepisach o zamówieniach publicznych,
- wspólnej realizacji zadań na zasadach partnerstwa.
Pozafinansowe formy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami mogły w szczególności polegać na:

- konsultowaniu z podmiotami programu, odpowiednio do zakresu ich działania, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,
- udzielaniu informacji o istnieniu innych źródeł finansowania, zwłaszcza pochodzących z sektora prywatnego, funduszy celowych i prywatnych fundacji,
- udzielaniu rekomendacji organizacjom współpracującym z Gminą, które ubiegają się o dofinansowanie z innych źródeł,
- udostępnianiu obiektów gminnych do realizacji zadań publicznych na preferencyjnych zasadach, w szczególności pomieszczeń na siedzibę dla organizacji pozarządowych,
- realizacji wspólnych projektów i inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej, szczególnie z zakresu kultury, sztuki, turystyki, sportu, rekreacji,
- udziale przedstawicieli organizacji pozarządowych i innych podmiotów w pracach komisji konkursowych powoływanych przez Wójta Gminy Wręczyca Wielka,
- obejmowania patronatem przez Wójta Gminy Wręczyca Wielka przedsięwzięć realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty,
- promocji działalności organizacji pozarządowych lub innych podmiotów poprzez zamieszczanie na wniosek zainteresowanych informacji dotyczących inicjatyw na stronach internetowych Urzędu.

W latach 2014 – 2017 Rada Gminy Wręczyca Wielka podjęła niżej wymienione Uchwały:

Uchwała Nr XXVII/296/13 z dnia 3 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia „Rocznego programu współpracy Gminy Wręczyca Wielka z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2014 rok"
Jako zadania priorytetowe na rok 2014 określono zadania z zakresu:
1) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
2) ochrony i promocji zdrowia;
3) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
4) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
5) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
6) wypoczynku dzieci i młodzieży;
7) turystyki i krajoznawstwa;
8) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym.
Planowana wielkość środków finansowych na realizację programu w 2014 r. wynosi 252 000 zł.

Uchwała Nr XXXV/345/14 z dnia 29 września 2014 r. w sprawie przyjęcia „Rocznego programu współpracy Gminy Wręczyca Wielka z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2015 rok",
Jako zadania priorytetowe na rok 2015 określono zadania z zakresu:
1) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
2) ochrony i promocji zdrowia;
3) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
4) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
5) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
6) wypoczynku dzieci i młodzieży;
7) turystyki i krajoznawstwa;
8) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym.
Planowana wielkość środków finansowych na realizację programu w 2015 roku wynosi 260 000 zł.

Uchwała Nr XI/114/16 z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie przyjęcia „Rocznego programu współpracy Gminy Wręczyca Wielka z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2016 rok",
Jako zadania priorytetowe na rok 2016 określono zadania z zakresu:
1) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
2) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
3) ochrony i promocji zdrowia;
4) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
5) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
6) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
7) wypoczynku dzieci i młodzieży;
8) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
9) promocji i organizacji wolontariatu.

Planowana wielkość środków finansowych na realizację programu w 2016 roku wynosi 310 000 zł.

Uchwała Nr XIX/170/16 z dnia 29 listopada 2016 r. w sprawie przyjęcia „Rocznego programu współpracy Gminy Wręczyca Wielka z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2017 rok"
Jako zadania priorytetowe na rok 2017 określono zadania z zakresu:
1) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
2) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
3) ochrony i promocji zdrowia;
4) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
5) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
6) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
7) wypoczynku dzieci i młodzieży;
8) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
9) promocji i organizacji wolontariatu;
10) działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.
Planowana wielkość środków finansowych na realizację programu w 2017 roku wynosi 350 000 zł.

Tabela 76. Wykaz organizacji pozarządowych, którym udzielono dotacje z budżetu gminy na realizację zadań publicznych w latach 2014 - 2017

Lp.	Przeznaczenie środków finansowych	Wykaz organizacji, które otrzymały dotację z budżetu gminy	Wartość dotacji na realizację zadania (zł)			
			2014	2015	2016	2017
1.	**Zadania z zakresu: wspierania i upowszechniania kultury fizycznej**	1. Klub Sportowy „Olimpia" Truskolasy	39.650	41.000	45.000	52.000
		2. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Herkules" Truskolasy	7.400	5.500	6.700	8.300
		3. Ludowy Klub Sportowy „Huragan" Jezioro	36.750	36.300	38.500	45.000
		4. Klub Sportowy „Sokół" Wręczyca Wielka	39.300	39.000	41.500	45.000

		5. Klub Sportów Walki „MIX-TEAM" Wręczyca Wielka	17.300	18.400	23.000	24.500
		6. Ludowy Klub Sportowy „Płomień" Borowe	14.700	14.500	10.000	27.000
		7. Ludowy Klub Sportowy „Junior" Szarlejka	36.750	36.300	36.300	20.000
		8. Ludowy Klub Sportowy „Amator" Golce	36.750	40.000	44.000	52.000
		9. UKS „Sokół" Wręczyca Wielka	---------- --	5.000	20.000	25.000
		10. Stowarzyszenie Na Rzecz Integracji Społeczności Lokalnej Pozytywnie – Aktywni – Szarlejka	---------	4.000	5.000	5.000
		11. Klub Sportowy „Wojownik" w Kłobucku	-----	------	--------	1.200
2.	**Zadania z zakresu: kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego**	1. Stowarzyszenie „Koła Gospodyń Wiejskich Gminy Wręczyca Wielka" - kultywowanie tradycji rodzinnej naszego regionu	20.000	20.400	9.950 2.500	18.500
		2. Stowarzyszenie „Krzewienie Kultury i Dawnych Tradycji" Gminy Wręczyca Wielka	--------	1.600	3.400	4.300
		3. ZHP Chorągiew Śląska Hufiec Kłobuck – tradycja w harcerskich działaniach	-------	-------	5.000	6.000
		4. OSP Borowe	-------	-------	4.000	------
		5. OSP Klepaczka	-------	-------	4.000	4.000
		6. Stowarzyszenie WeWręczycy – Wręczyca Wielka	-------	-------	4.000 550	7.100
		7. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło Nr 4 we Wręczycy Wielkiej	-------	-------	1.500	------
		8. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Truskolasach	-------	-------	4.000	5.000
		9. Stowarzyszenie Wręczyckich Inicjatyw Kulturalnych Teatr Wręcz – Wreczyca Wielka	-------	-------	10.100	12.100
		10. Stowarzyszenie Akademia Trzeciego Wieku w Kłobucku	-------	-------	1.000	-----
		11. Fundacja Obywatelskiej Pomocy Prawnej „ADVOCO" we Wręczycy Wielkiej	----	-----	-----	8.000
3.	**Zadania z zakresu: podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości**	ZHP Chorągiew Śląska Hufiec Kłobuck – tradycja w harcerskich działaniach	5.000	6.000	--------	----

	narodowej, obywatelskiej i kulturowej					
4.	**Realizacja zadań z zakresu działalności na rzecz osób niepełnosprawnych.**	Stowarzyszenie na rzecz pomocy osobom z trudnościami w rozwoju i niepełnosprawnością intelektualną „Z Serca..." w Kalei (projekt na organizację zajęć ogólnorozwojowych, arte terapii i logopedii)	----	-----	-----	3.920
		Ogółem udzielona dotacja:	**253.600**	**268.000**	**320.000**	**373.920**

Źródło: Urząd Gminy we Wręczycy Wielkiej

Tabela 77. Udzielone dotacje na wybrane zadania w latach 2014-2017

Udzielone dotacje	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Zadania z zakresu: wspierania i upowszechniania kultury fizycznej	228.600	240.000	270.000	305.000
Zadania z zakresu: kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	20.000	22.000	50.000	65.000
Zadania z zakresu: podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej	20.000	6.000	-------	-----
Zadania z zakresu: działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	-------	--------	--------	3.920
Razem:	**253.600 zł**	**268.000 zł**	**320.000 zł**	**373.920 zł**

Źródło: Urząd Gminy we Wręczycy Wielkiej

Jak wynika z powyższych tabel, zarówno liczba podmiotów, z którymi współpracowała gmina w ostatnich latach, jak i kwota udzielonej dotacji wzrosła. W porównaniu do 2014r., w 2017 roku nastąpił wzrost udzielanych dotacji z budżetu gminy dla organizacji pozarządowych o 67,82% Szczegółowa analiza realizacji ww. programów była przedmiotem sprawozdań z realizacji programu współpracy Gminy Wręczyca Wielka z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego przedstawianych Radzie Gminy Wręczyca Wielka każdego roku.

Ogółem w latach 2014 – 2017 z budżetu gminy udzielono dotacji organizacjom pozarządowym w wysokości 1 215 520,00 zł.

Współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi odbywała się również w drodze współpracy pozafinansowej poprzez m.in.: zamieszczanie informacji o konkursach dla organizacji pozarządowych na stronie www gminy dotyczących pozyskiwania środków finansowych z innych źródeł niż dotacja z budżetu gminy, pomoc przy aplikowaniu o środki, konsultacje projektów, patronat Wójta Gminy, nieodpłatne udostępnianie pomieszczeń w celu organizacji spotkań.

IV. Wnioski i rekomendacje:

Realizacja w latach 2014 – 2017 poszczególnych celów przyjętych w ramach Strategii przede wszystkim miała na celu poprawienie standardów życia wszystkich mieszkańców gminy, a nie tylko grup marginalizowanych. Tak rozumiana polityka społeczna obejmuje zagadnienia z różnych dziedzin w tym także z zakresu: edukacji, kultury, wypoczynku, ochrony zdrowia, zatrudnienia a także poprzez zabezpieczenie potrzeb materialnych i mieszkaniowych.

Tabela 78. Wydatki związane z realizacją Strategii w latach 2024 – 2017 (wybrane obszary)

	2014	2015	2016	2017
Budżet Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	7 030 719,95	7 547 561,33	17 234 383,56	21 309 004,11
Wydatki na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	192.055,04	202.451,84	199.952,79	250.828,86
Wydatki na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	3.200,00	2.629,00	3.798,53	5.422,50
Wydatki na realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Wręczyca Wielka	20.585,60	21.733,68	22.852,67	16.658,30
Wydatki na realizację Programu Wspierania Rodziny (bez wydatków ujętych w budżecie GOPS)	--------	-------	3.804,62	-------
Wydatki na realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla gminy Wręczyca Wielka na lata 2012 - 2015	15.423,89	4.875,35	--------	--------
Dotacje z budżetu gminy na realizację zadań publicznych przekazanych organizacjom pozarządowym	253.600	268.000	320.000	373.920
Ogółem	**7 515 584,48**	**8 047 251,20**	**17 784 792,17**	**21 955 833,77**

Źródło: GOPS we Wręczycy Wielkiej oraz Urząd Gminy we Wręczycy Wielkiej

Gmina Wręczyca Wielka dysponuje już szeregiem zasobów, które stwarzają szanse na rozwiązanie wielu występujących już lub dopiero spodziewanych problemów społecznych. Istotne jest jednak skoordynowanie i intensyfikacja działań nakierowanych na wykorzystanie zarówno całego potencjału samej Gminy, jak i szans zewnętrznych. Wymaga to aktywności i wysiłku całej społeczności Gminy, a nie tylko jej władz samorządowych. Dlatego też podstawowym celem w rozwiązywaniu problemów społecznych jest aktywizacja całej społeczności gminnej oraz rozwój wspólnotowych inicjatyw mieszkańców, wyrażający się w opracowywaniu i sukcesywnym wdrażaniu wielu odpowiadających na specyficzne potrzeby społeczności programów i projektów. Z przeprowadzonej analizy wynika, iż większość założonych zadań została w latach 2014 – 2017 wdrożona w zadowalającym stopniu, a pozostałe są w trakcie realizacji. Świadczy to o ciągłej i nieustannej realizacji zakładanych działań. Wiele działań rozłożonych jest na kilka lat, uzależnione są od możliwości budżetowych Gminy w danym roku, jak i od możliwości kadrowych poszczególnych instytucji - realizatorów zadań ujętych w Strategii. Pełniejsza ocena realizacji zaplanowanych wskaźników będzie możliwa dopiero w następnych latach. Niemniej jednak na

większą uwagę w następnych latach obowiązywania Strategii zasługują następujące obszary, określone w poszczególnych celach strategicznych:

Cel strategiczny I: ***Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom***

1. Z uwagi na sukcesywną poprawę sytuacji na rynku pracy, należy rozwijać działania zmierzające do aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, objętych pomocą społeczną, oddalonych od rynku pracy z uwagi na brak motywacji do podjęcia zatrudnienia lub brak kwalifikacji. W szczególności należy rozwijać działania o charakterze niepieniężnym, takie jak poradnictwo specjalistyczne, projekty, w tym socjalne, szkolenia i warsztaty.
2. Podjęcie działań mających na celu budowanie na terenie gminy mieszkań socjalnych.

Cel strategiczny II: ***Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży***

1. Wsparcie systemu opieki nad dziećmi do lat 3:
- przeprowadzenie diagnozy potrzeb rodziców w zakresie rozwoju różnych form opieki nad dziećmi do lat 3 czego efektem mogą być plany inwestycyjne gminy w tym zakresie (utworzenie żłobka lub klubu dziecięcego);
- prowadzenie działań promocyjno-informacyjnych, ukierunkowanych na wzmacnianie pozytywnego wizerunku różnych form opieki instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej, w tym przybliżenie stosunkowo mało rozpoznawalnej instytucji dziennego opiekuna czy też możliwości sfinansowania indywidualnej formy opieki tj. niani;
- podjęcie uchwały przez Radę Gminy Wręczyca Wielka w sprawie ustalenia maksymalnego wynagrodzenia dziennego opiekuna, zasad jego ustalania oraz ustalenia wysokości opłat ponoszonych przez rodziców (opiekunów prawnych).
2. Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.
3. Podjęcie działań w celu utworzenia placówki wsparcia dziennego, o której mowa w art. 176 ust. 3c ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zadanie własne gminy).

Cel strategiczny III: ***Tworzenie systemu wsparcia i aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych***

Doskonalenie systemu wsparcia dla seniorów oraz osób zależnych:
- bieżące diagnozowanie potrzeb seniorów w celu ewaluacji realizowanych działań, planowania efektywnych rozwiązań i wyznaczania kierunków i priorytetów dla działań samorządu;
- podnoszenie jakości usług i dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych;
- wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych technologii w realizacji usług społecznych, w tym usług teleopieki i teleinformatycznych, a także dalsze upowszechnianie Koperty Życia;
- zwiększania nakładów finansowych na zapewnienie pomocy, opieki i usług osobom starszym i niesamodzielnym (w tym: dopłata gminy do kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej, utworzenie dziennego domu pobytu typu „Senior-WIGOR", zatrudnienie asystentów osób niepełnosprawnych, udzielanie dotacji dla organizacji pozarządowych realizujących działania ukierunkowane na poprawę stanu fizycznego i psychicznego seniorów między innymi poprzez organizację warsztatów tematycznych, zajęć psychoedukacyjnych, aktywizację społeczną, zajęcia usprawniająco – ruchowe).

Cel strategiczny IV: ***Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie***

1. Wdrażanie programów zdrowotnych dla mieszkańców gminy wynikających z rozeznanych potrzeb (w tym: przypisane konkretnej komórce organizacyjnej Urzędu Gminy we Wręczycy Wielkiej zadań związanych z opracowywaniem, wdrażaniem i realizacją programów polityki zdrowotnej w Gminie).

2. Podjęcie działań w celu utworzenia mieszkania chronionego o którym mowa w art. 17 ust.1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej (zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym).

3. Pozyskanie lokalu na działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień oraz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Cel strategiczny VI: ***Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego***
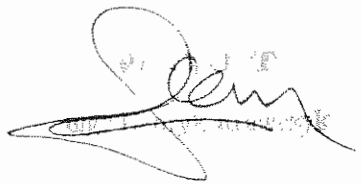
Stworzenie możliwości umiejscowienia w jednej siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.